

Załącznik 2.

DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ MIASTA ŁASKARZEW

Spis treści

1. Społeczeństwo	4
1.1. Demografia	4
1.2. Opieka zdrowotna i społeczna	9
1.3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi	12
1.4. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	14
1.5. Szkolnictwo	15
2. Transport oraz infrastruktura sieciowa	21
2.1. Komunikacja	21
2.2. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna	23
2.2.1. Wodociągi	23
2.2.2. Kanalizacja	24
2.3. Sieć gazowa	25
2.4. Energia elektryczna	26
2.5. Sieć telekomunikacyjna	26
3. Gospodarka i rynek pracy	28
3.1. Finanse Gminy	31
4. Środowisko	39
4.1. Zasoby przyrodnicze	39
4.2. Wody powierzchniowe i podziemne	40
4.3. Zagrożenie powodzią	42
4.4. Gospodarka odpadami	48
4.5. Powietrze atmosferyczne	50
5. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	52
Tabela 1. Ruch naturalny i wędrowniczy Miasta Łaskarzew	4
Tabela 2. Ludność gmin powiatu garwolińskiego w latach 2015-2021 wraz z powierzchnią	7
Tabela 3. Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 w powiecie garwolińskim.	8
Tabela 4. Zestawienie liczby osób korzystających ze świadczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz budżet jednostki.	11
Tabela 5. Instytucje kultury w Mieście Łaskarzew zgodnie z Rejestrem Instytucji Kultury. ...	14
Tabela 6. Kadra nauczycielska w placówkach oświatowych	16
Tabela 7. Średnie wyniki egzaminów ósmoklasisty w szkołach podstawowych Miasta Łaskarzew oraz powiecie garwolińskim.	17
Tabela 8. Średnie wyniki egzaminów maturalnych w Liceum Ogólnokształcącym Miasta Łaskarzew oraz powiecie garwolińskim.	18
Tabela 18. Drogi powiatowe na obszarze Miasta Łaskarzew	22
Tabela 19. Prace drogowe przeprowadzone w latach 2018-2022.	22

Tabela 20. Podmioty Gospodarki Narodowej wpisane do rejestru REGON w Mieście Łaskarzew w 2021 r.	28
Tabela 12. Nowo zarejestrowane podmioty w porównaniu do wyrejestrowanych w latach 2015-2021.	29
Tabela 13. Bezrobotni według gmin - stan na koniec II półrocza 2020 roku.	30
Tabela 14. Dochody podatkowe Miasta Łaskarzew w wybranych działach klasyfikacji budżetowej w latach 2014-2021.	36
Tabela 15. Jednolite części wód na obszarze Miasta Łaskarzew.	40
Tabela 16. Ocena stanu monitorowanych JCWP na obszarze Miasta Łaskarzew.	42
Tabela 17. Ocena stanu JCWPd nr 66.	42
Tabela 18. Informacja o zebranych odpadach komunalnych z terenu Miasta Łaskarzew w latach 2017-2021.	49
Tabela 19. Struktura użytkowania gruntów.	52
Tabela 20. Ilość decyzji o warunkach zabudowy w latach 2018-2021.	53
Wykres 1. Liczba ludności w Mieście Łaskarzew.	4
Wykres 2. Udział ludności w poszczególnych grupach wiekowych na przestrzeni lat.	5
Wykres 3. Piramida wieku mieszkańców Miasta Łaskarzew w 2021 roku.	6
Wykres 4. Wyniki ankietyzacji dzieci i młodzieży ze szkół ZS1 i ZS2.	20
Wykres 5. Liczba przyłączy wodociągowych oraz zużycie wody na 1 mieszkańca w Mieście Łaskarzew w latach 2015-2021.	24
Wykres 6. Liczba przyłączy kanalizacyjnych w Mieście Łaskarzew w latach 2015-2021.	25
Wykres 7. Liczba przyłączy sieci gazowej w Mieście Łaskarzew w latach 2015-2021.	26
Wykres 8. Stan bezrobocia w Mieście Łaskarzew w latach 2014-2022.	30
Wykres 9. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Mieście Łaskarzew na tle dochodu ogółem wszystkich gmin powiatu garwolińskiego.	32
Wykres 10. Wykonanie budżetu Miasta Łaskarzew w latach 2014-2021.	33
Wykres 11. Realizacja zadań inwestycyjnych oraz źródła ich finansowania w Mieście Łaskarzew.	34
Wykres 12. Stężenie pyłu PM2.5 i PM10 w roku 2022 dla wybranego czujnika na terenie Miasta Łaskarzew.	51
Rysunek 1. Sieć dróg na terenie Miasta Łaskarzew.	21
Rysunek 2. Rozmieszczenie bazowych stacji sieci telefonii komórkowej oraz miejskich punktów sieci wi-fi.	27
Rysunek 3. Zasięg JCWP względem obszaru Miasta Łaskarzew.	41
Rysunek 4. Wysokie prawdopodobieństwo powodzi - 10% (raz na 10 lat).	43
Rysunek 5. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią - 1% (1 raz na 100 lat).	44
Rysunek 6. Ocena zagrożenia suszą na terenie Miasta Łaskarzew.	45
Rysunek 7. Obszar Miasta Łaskarzew w zasięgu Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.	47
Rysunek 8. Mapa MPZP zachodniej części Miasta Łaskarzew.	54
Załącznik 1. Szczegółowe zestawienie wyników badań ankietowych.	55

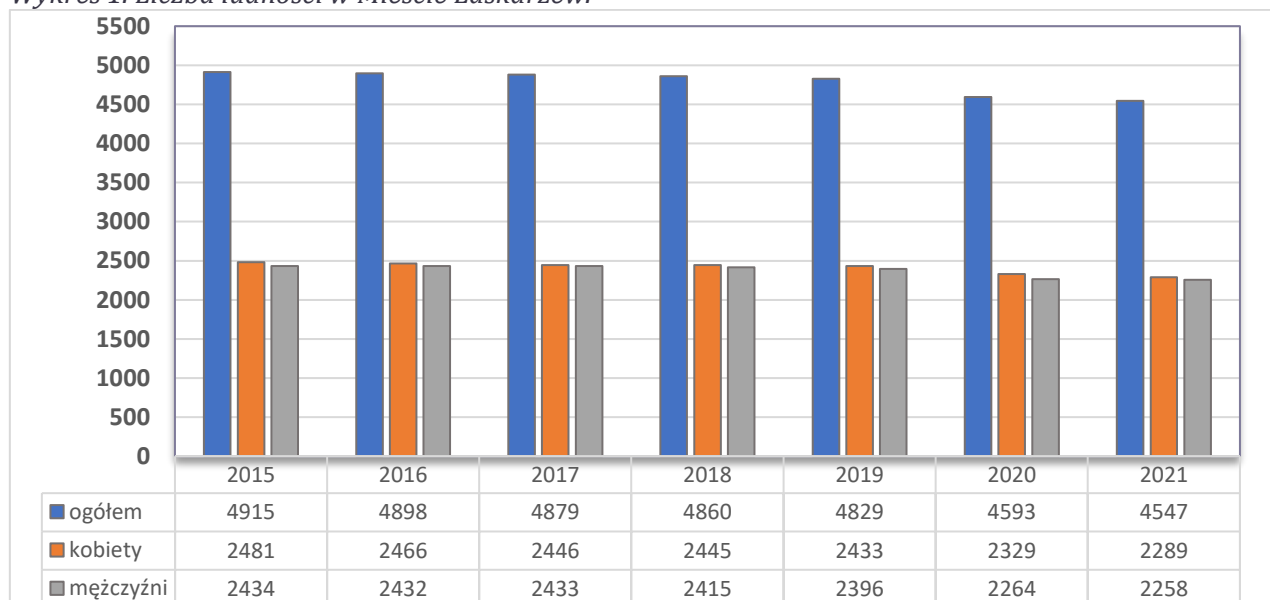
1. Społeczeństwo

1.1. Demografia

Zgodnie z danymi z Ewidencji Ludności w Mieście Łaskarzew w 2021 roku zamieszkiwało 4 547 osób (stan na 31 grudnia). Gęstość zaludnienia wyniosła 296 osób na 1 km². Na przestrzeni ostatnich lat odnotowuje się spadek liczby ludności Miasta. Porównując dane między latami 2015-2021, spadek ten wyniósł blisko 7,5%. Dane liczbowe odnoszące się do szczegółowej liczby ludności przedstawiono na wykresie 1. poniżej:

Wykres 1. Liczba ludności w Mieście Łaskarzew.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Czynnikami kształtującymi liczbę mieszkańców są m.in.: nowe zameldowania, wymeldowania oraz urodzenia i zgony. W poniższej tabeli 1. przedstawiono dane dotyczące zachodzących zmian w liczbie ludności.

Tabela 1. Ruch naturalny i wędrownkowy Miasta Łaskarzew.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Urodzenia	59	56	61	45	52	58
Zgony	43	39	52	43	67	73
Zameldowania	27	32	33	24	29	24
Wymeldowania	72	54	61	58	34	54
Przyrost naturalny	16	17	9	2	-15	-15
Saldo migracji	-45	-22	-28	-34	-5	-30

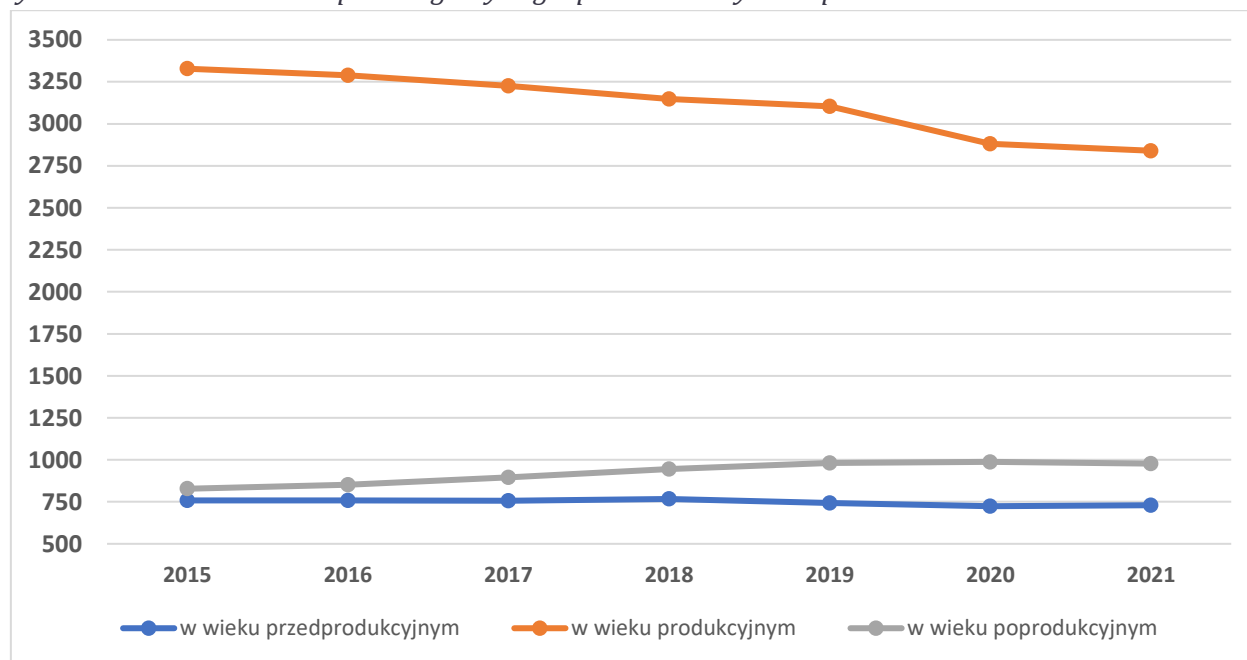
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Miasto Łaskarzew odnotowuje ubytki liczby mieszkańców przy jednocześnie szybkim postępie procesu starzenia się ludności. Jest to tendencja, która dotyczy niemalże całego kraju, dlatego konieczne jest jak najszybsze podjęcie działań, które pozwolą na złagodzenie skutków przeobrażeń demograficznych i zapobiegnięcie marginalizacji ekonomicznej i społecznej.

Zgodnie z danymi GUS-BDL na wykresie 2. poniżej przedstawiono udział liczby ludności w poszczególnych grupach wiekowych.

Wykres 2. Udział ludności w poszczególnych grupach wiekowych na przestrzeni lat.

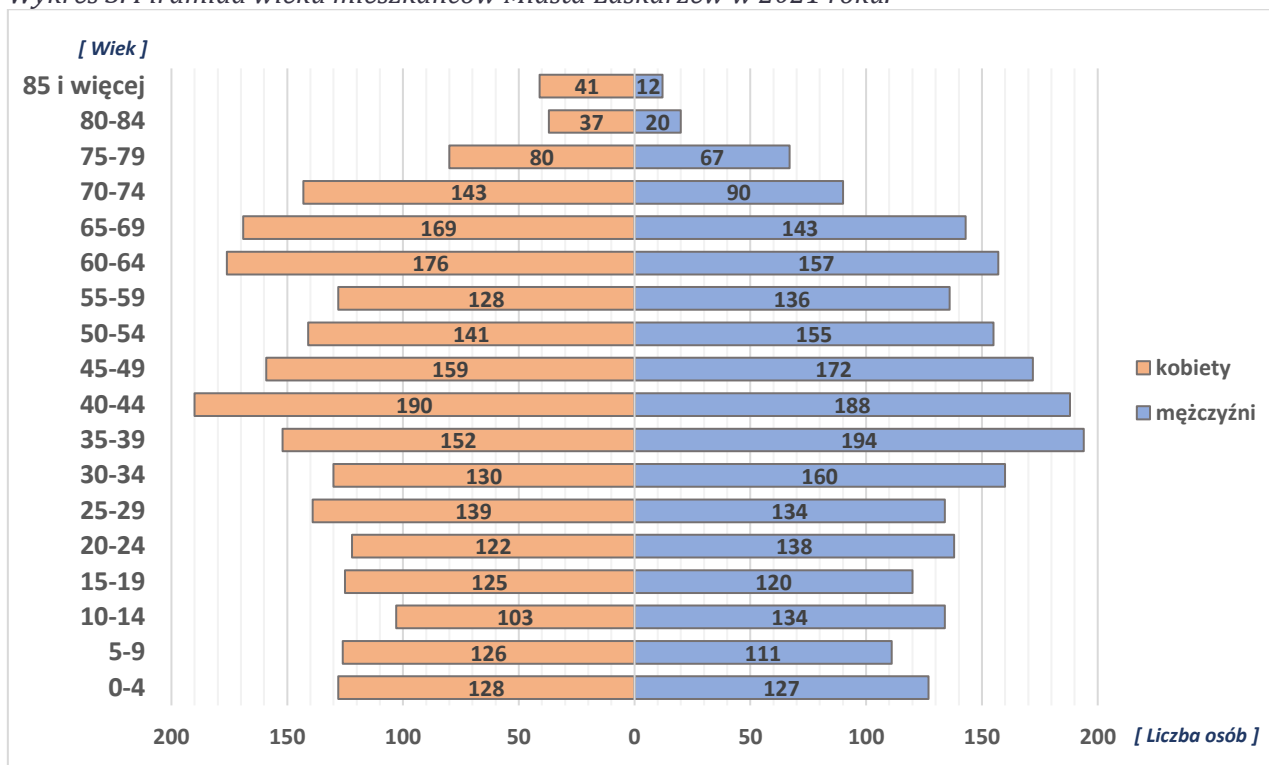
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Liczba osób w wieku poprodukcyjnym (dla mężczyzn - 65 lat i więcej, dla kobiet - 60 lat i więcej) przewyższa liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym (grupa wieku 0 - 17 lat). W 2021 roku liczba seniorów przewyższyła liczbę dzieci aż o 34,2%, a liczba osób w wieku produkcyjnym (wiek zdolności do pracy, tj. dla mężczyzn grupa wieku 18-64 lata, dla kobiet - 18-59 lat) od 2015 do 2021 spadła o 14,7%. Jest to ważny wskaźnik biorąc pod uwagę rozwój Miasta, udział osób w wieku kreatywnym, czyli 25-34 lat, do ludności ogółem ma wpływ na udział mieszkańców mogących w najbliższych latach stanowić główną siłę napędową rozwoju ekonomicznego Miasta Łaskarzew.

Przedstawiona poniżej struktura wieku i płci (Wykres 3.) dotyczy roku 2021. Zarówno u kobiet i u mężczyzn zauważalna jest przewaga liczby osób w wieku średnim (40-59 lat) i starszym (60-85 i więcej lat) nad liczbą dzieci (0-14 lat) oraz osób młodych (15-39 lat). Największa dysproporcja w przedstawianych zakresach występuje w wieku 35-39 lat jest to różnica o 42 osoby na korzyść mężczyzn oraz wieku 70 -74 lat, gdzie różnica wynosi 53 osoby na korzyść kobiet.

Wykres 3. Piramida wieku mieszkańców Miasta Łaskarzew w 2021 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Mieszkańcy Miasta Łaskarzew w 2021 roku stanowili 4% mieszkańców powiatu garwolińskiego i Łaskarzew jest najmniejszą jednostką administracyjną w obrębie powiatu. Analizując saldo liczby mieszkańców powiatu (Tabela 2.) w większości gmin odnotowano spadek liczby ludności. Łącznie w latach 2015-2021 liczba ludności powiatu garwolińskiego zmniejszyła się o 2 780 osób. Największy spadek odnotowano w gminach Maciejowice i Żelechów. W Mieście Łaskarzew spadek ten wyniósł 368 osób. Na tle wszystkich jednostek samorządu, na terenie powiatu, wyróżnia się bardzo duży przyrost mieszkańców gminy wiejskiej Garwolin, wzrost o 304 osoby oraz gminie Górzno o 260 osób, co może świadczyć o migracji ludności z miasta na wieś.

Tabela 2. Ludność gmin powiatu garwolińskiego w latach 2015-2021 wraz z powierzchnią.

JST	Pow. [km ²]	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Udział % w roku 2021	Saldo
Powiat garwoliński	1285	108740	108843	108981	108993	108981	106364	105960	100	-2780
Garwolin (miasto)	22	17214	17338	17381	17494	17602	17273	17296	16	82
Garwolin	136	13034	13118	13144	13176	13273	13321	13338	13	304
Łaskarzew (miasto)	15	4915	4898	4879	4860	4829	4593	4547	4	-368
Łaskarzew	88	5513	5527	5503	5472	5475	5307	5290	5	-223
Borowie	80	5215	5226	5208	5211	5283	4976	4973	5	-242
Górzno	91	6399	6463	6511	6527	6541	6623	6659	6	260
Maciejowice	175	7090	7020	7003	6966	6909	6582	6511	6	-579
Miastków Kościelny	85	4914	4879	4874	4889	4869	4672	4633	4	-281
Parysów	64	4106	4073	4080	4105	4128	4141	4131	4	25
Pilawa	77	10920	10924	10981	10983	10975	10670	10584	10	-336
Sobolew	95	8237	8237	8269	8283	8239	7926	7864	7	-373
Trojanów	152	7444	7413	7428	7367	7299	7185	7133	7	-311
Wilga	118	5352	5341	5346	5297	5278	5144	5104	5	-248
Żelechów	87	8387	8386	8374	8363	8281	7951	7897	7	-490

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Główny Urząd Statystyczny w 2017 roku opublikował „Prognozę ludności gmin na lata 2017-2030”. Prognoza ta została opracowana w oparciu o długoterminowe założenia Prognozy ludności Polski na lata 2014-2050 oraz Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu na lata 2014-2050. Zgodnie z „Prognozą ludności gmin na lata 2017-2030” liczba ludności w Mieście Łaskarzew będzie się obniżała.

Tabela 3. Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 w powiecie garwolińskim.

Nazwa	Typ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Saldo
Garwolin	miejska	17431	17431	17429	17421	17408	17387	17365	17340	17310	-121,00
Garwolin	wiejska	13702	13804	13904	14000	14095	14187	14279	14371	14465	763,00
Łaskarzew	miejska	4875	4870	4864	4856	4846	4836	4824	4809	4797	-78,00
Łaskarzew	wiejska	5644	5668	5689	5711	5728	5748	5767	5789	5808	164,00
Borowie	wiejska	5266	5277	5286	5293	5298	5307	5310	5313	5320	54,00
Górzno	wiejska	6572	6589	6604	6617	6631	6646	6657	6670	6678	106,00
Maciejowice	wiejska	6828	6799	6768	6739	6709	6674	6642	6608	6570	-258,00
Miastków Kościelny	wiejska	4793	4778	4761	4747	4737	4721	4707	4691	4680	-113,00
Parysów	wiejska	4068	4072	4076	4080	4084	4089	4091	4093	4092	24,00
Pilawa	miejsko-wiejska	11098	11116	11132	11144	11150	11155	11154	11152	11145	47,00
Sobolew	wiejska	8190	8182	8175	8169	8162	8155	8147	8136	8122	-68,00
Trojanów	wiejska	7335	7322	7309	7293	7278	7261	7247	7233	7216	-119,00
Wilga	wiejska	5418	5425	5433	5447	5462	5471	5483	5496	5507	89,00
Żelechów	miejsko-wiejska	8272	8252	8231	8207	8177	8151	8121	8088	8054	-218,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

1.2. Opieka zdrowotna i społeczna

Do zadań Miasta w zakresie ochrony zdrowia publicznego, należy m.in. zabezpieczenie dostępności do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej oraz stomatologii, zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. Usługi w zakresie ochrony zdrowia na terenie Miasta realizowane są przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (SPZOZ). Świadczenia zdrowotne udzielane świadczeniobiorcom (osobom ubezpieczonym lub uprawnionym) w ramach umowy z NFZ lub innym płatnikiem świadczeń zdrowotnych, a także świadczenia w stanach nagłych są bezpłatne. Zakład nie pobiera również opłat za udostępnianie dokumentacji medycznej.

Wykaz komórek organizacyjnych w SPZOZ Łaskarzew:

- Poradnia lekarza poz
- Poradnia pediatryczna poz
- Gabinet medycyny szkolnej,
- Gabinet pielęgniarki środowiskowo – rodzinnej,
- Punkt pobrań,
- Punkt szczepień,
- Gabinet zabiegowy,
- Gabinet położnej środowiskowo- rodzinnej.

Na terenie Miasta Łaskarzew znajdują się również Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej im. T. Niedźwiedzia – Medyk Sp. z o.o.. Usługi leczenia zamkniętego oraz pomoc specjalistów dostępne są również w pobliskim Garwolinie – Szpitalu Powiatowym. Zaopatrzenie w leki zapewniają cztery apteki. W Łaskarzewie działają również prywatne gabinety stomatologiczne, w tym otworzona w 2020 r., Klinika Dentystyczna DENTA - MEDICA, oraz przychodnia świadcząca usługi w zakresie rehabilitacji NZOZ „REH-MEDICA” współpracująca z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Za bezpieczeństwo w Mieście Łaskarzew odpowiada zlokalizowany tam Posterunek Policji oraz sieć monitoringu miejskiego obejmujący okolice Dużego Rynku, Targowiska i Promnika. W skład kadry osobowej Posterunku wchodzi 12 funkcjonariuszy, którzy tworzą dwa zespoły – ds. kryminalnych oraz ds. prewencji. Najczęściej popełnianymi oraz wykrywalnymi przestępstwami na terenie miasta są kradzieże, kradzieże z włamaniem,

nietrzeźwi kierujący oraz niewłaściwe parkowanie w miejscach publicznych. Policjanci na wyposażeniu posterunku posiadają dwa pojazdy, jeden z nich został w 2020 roku dofinansowany przy wspólnej inicjatywie Miasta oraz Gminy Łaskarzew.

Władze Miasta realizują „Program rewitalizacji dla Miasta Łaskarzew na lata 2017-2023”, którego celem jest rewitalizacji zdegradowanych i zmarginalizowanych obszarów wskazanych jako problemowe, pobudzenie aktywności środowisk lokalnych, a także stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach. W dokumencie podkreślono, iż wiele zagrożeń dla rozwoju Miasta dotyczy sfery społecznej. Bezrobocie i ubóstwo są wynikiem procesów społeczno-gospodarczych, a jednocześnie same generują nowe problemy, tj. uzależnienia czy przemoc w rodzinie. W zaplanowanych działaniach położono duży nacisk na profilaktykę, działania edukacyjne i terapeutyczne. Wskazano, iż istotny jest problem dotyczący infrastruktury technicznej, społeczno-gospodarczej i turystyki.

Placówką realizującą zadania pomocy społecznej jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Wsparciem socjalnym objęte są najczęściej rodziny cierpiące na niedostatek z powodu ubóstwa bądź bezrobocia, rodziny wielodzietne, rodziny niewydolne opiekuńczo i wychowawczo, osoby niepełnosprawne oraz rodziny, u których występują uzależnienia i akty przemocy.

W swoich działaniach udziela szeroko rozumianej pomocy mieszkańcom Miasta, w zakresie:

- ⇒ Świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego,
- ⇒ Świadczeń wychowawczych,
- ⇒ Zasiłków i pomocy w naturze oraz odprowadzania składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe,
- ⇒ Zapewniania domów opiekuńczych dla ludzi wymagających całodobowej opieki,
- ⇒ Dodatków mieszkaniowych,
- ⇒ Usług opiekuńczych,
- ⇒ Pomocy w zakresie dożywiania,
- ⇒ Wspierania rodzin oraz pieczy zastępczej,
- ⇒ Wydatków związanych z realizacją Karty Dużej Rodziny,
- ⇒ Placówek opiekuńczo wychowawczych.

Tabela 4. Zestawienie liczby osób korzystających ze świadczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz budżet jednostki.

	2021	2020	2019	2018
Osoby korzystające z pomocy społecznej	288	352	359	356
Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej	136	156	150	157
Wysokość udzielonej pomocy (zł)	8 635 737,69	8 621 460,40	7 873 660,90	6 967 946,5

Źródło: Informacja z wykonania zadań za lata 2018-2021, sprawozdanie MOPS Łaskarzew.

W lutym 2019 r. rozpoczął działalność ośrodek wsparcia dziennego Klub „Senior +”, który na mocy uchwały Rady Miasta Łaskarzewa został połączony z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Utworzono 5 sekcji tematycznych: rękodzieła, muzyczna, sportowa, kulinarna i komputerowa. Organizowano również wyjazdy do instytucji kultury oraz krajoznawcze. Zaplanowano aktywności dla 20 członków Klubu. Działalność Klubu zapewnia tygodniowo co najmniej 20-godzinną ofertę usług i jest finansowana ze środków Miasta Łaskarzewa oraz zewnętrznych programów dotacyjnych.

Od 2018 roku Miasto realizuje krajowy Program Asystent rodziny, którego celem jest zapewnienie rodzinom dostępu, w szczególnych sytuacjach, do poradnictwa w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę. Poradnictwo dotyczy realizacji indywidualnych potrzeb rodziny. Rodzina, w ramach współpracy z asystentem rodziny, może skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej (w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych), a także poradnictwa w zakresie przezwyciężania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Zadania asystenta rodziny polegają między innymi na opracowaniu, wspólnie z osobami zainteresowanymi, katalogu możliwych do uzyskania form wsparcia oraz występowaniu w ich imieniu, w celu skorzystania przez nie z należytym pomocy. Ponadto wsparcia dla rodzin z stwierdzonymi uzależnieniami udziela również Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Uzależnień.

W Punkcie Konsultacyjno–Terapeutycznym, funkcjonującym od 2008r. przyjmuje jeden raz w tygodniu terapeuta ds. uzależnień. Dodatkowo od lutego 2021 roku w Punkcie przyjmuje psycholog w częstotliwości 3 razy w miesiącu. Komisja aktywnie współpracuje z Posterunkiem Policji w Łaskarzewie, grupami samopomocowymi AA i Al-Anon oraz placówkami oświatowymi.

W ramach współpracy z miejscowymi szkołami przyznawane jest wsparcie finansowe w celu organizacji zajęć, projektów, wyjazdów profilaktycznych jednodniowych jak i kolonijnych. Realizacja miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych finansowana jest również ze środków pochodzących z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

1.3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Współpraca władz miasta z organizacjami pozarządowymi jest określona w „Programie Współpracy Miasta Łaskarzew z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”, który jest uchwalany w każdym rok budżetowym na następny rok. Celem głównym ww. Programu jest poprawa jakości życia mieszkańców Miasta Łaskarzew oraz stworzenie warunków do ich pełniejszego uczestnictwa w życiu publicznym.

Do zadań priorytetowych zaliczone zostały następujące aspekty:

1. Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej.
2. Rozwój społeczno-kulturalny,
3. Promocja działań i osiągnięć lokalnych twórców.
4. Zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego, w tym działań związanych z ochroną zabytków,
5. Udostępnianie obiektów gminnych przy organizowaniu imprez kulturalnych, imprez sportowych i rekreacyjnych,
6. Wspieranie inicjatyw mających na celu wzbogacenie oferty z zakresu edukacji kulturalnej i artystycznej mieszkańców Miasta Łaskarzew – dzieci, młodzieży i dorosłych.

Organizacjami działającymi na terenie Łaskarzewa w 2021 roku były:

- ✓ Stowarzyszenie Centrum Integracyjno Animacyjne (KRS 0000123309), ul. Alejowa 13,
- ✓ Stowarzyszenie Koło Emerytów i Rencistów, ul. Garncarska 9,
- ✓ Koło Gospodyń „Serbianki” (KRS 0000326859), ul. Alejowa,
- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna w Łaskarzewie (KRS 0000275514), ul. Alejowa 13,
- ✓ Łaskarzewski Klub Sportowy „Promnik” (KRS 0000297502), ul. Kusocińskiego 10,
- ✓ Towarzystwo Historyczne Ziemi Łaskarzewskiej (KRS 0000327606), ul. Kolejowa 1,
- ✓ Fundacja Osobom Niepełnosprawnym „Ale Jestem” (KRS 0000527539), ul. Garncarska 9,
- ✓ Fundacja Lokalny Reset (KRS 0000955940), ul. Biała 34,

Ponadto na terenie Miasta działają: Sekcja Taekwon-do szkoły walki TOP GUN Garwolin i Łaskarzew, Koło Wędkarskie nr 17, Związek Hodowli Gołębi Poczтовых, Stowarzyszenie 4x4 Young Timer, Drużyny Harcerskie i Zuchowe, Szkolne Koła CARITAS, Koło Tańca Ludowego przy ZS Nr 1. Każdego roku w drodze Zarządzenia Burmistrza Miasta ogłaszany jest otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych w zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu w Łaskarzewie. Konkurs adresowany jest do organizacji pozarządowych oraz klubów sportowych, które mają siedzibę na terenie Miasta Łaskarzew. W latach 2019-2021, na zadania publiczne w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej oraz tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi sportu, przeznaczono kwotę 305 000,00 zł.

Na terenie Miasta funkcjonuje Klub Sportowy ŁKS „Promnik”, w ramach którego działa 7 drużyn piłkarskich - Seniorzy, Juniorzy młodsi, Trampkarze, Młodzicy, Orliki, Żaki, Skrzaty. W klubie pracuje 1 trener drużyny seniorów oraz 4 trenerów drużyn młodzieżowych i dziecięcych. Ponadto w Łaskarzewie działały również, prowadzone przez Stowarzyszenie Centrum Integracyjno – Animacyjne (CIA), sekcja sportowa tenisa stołowego oraz sekcja pływacka. W 2021 roku został przeprowadzony program grantowy „Umiem Pływać”, który miał na celu nabycie przez dzieci podstawowych umiejętności pływania oraz upowszechnienie aktywności fizycznej dzieci i młodzieży w klasach I – III. Program ten był dofinansowany z Ministerstwa Sportu i Turystyki. Największe sukcesy wśród sportowców Miasta Łaskarzew odnoszą zawodnicy taekwondo i tenisa stołowego. Zawodnicy brali udział w turniejach i walkach na poziomie regionalnym, wojewódzkim i ogólnopolskim.

Miasto Łaskarzew otrzymało dofinansowanie z Samorządu Województwa Mazowieckiego w ramach „Mazowieckiego Instrumentu Wsparcia Infrastruktury Sportowej MAZOWSZE 2021” na realizację zadania pn. „Modernizacja trybun na stadionie sportowym w Łaskarzewie – etap II”. Dzięki otrzymanym funduszom odnowiona została II część trybun oraz zakupiona została kamera do monitorowania obiektu. Miasto Łaskarzew uzyskało również środki na budowę hali sportowej przy ZS nr 1 w Łaskarzewie z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w wysokości 4 000 000,00 zł w 2020 roku. Dzięki tym środkom, w 2021r. została opracowana koncepcja oraz projekt hali sportowej.

1.4. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Na dziedzictwo kulturowe Miasta Łaskarzew składają się przede wszystkim obiekty architektoniczne:

- Nekropolia z kościołem z XVII w.,
- Kościół parafialny p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego,
- Przedwojenne drewniane domy wypoczynkowe Letnisko.

Cmentarz Grzebalny w Łaskarzewie posiada 12 obiektów zinwentaryzowanych jako Miejsca Pamięci Narodowej, w bieżącym roku sprawozdawczym na obiektach nie prowadzono prac remontowo-modernizacyjnych. Wszystkie obiekty objęte są opieką i nadzorem Urzędu Miasta jak również Zespołu Szkół Nr 1 i Nr 2. W wykazie Cmentarzy i Mogił Wojennych uzgodnionym i zaakceptowanym przez Wojewodę Mazowieckiego z roku 2015 figurują 4 pozycje tj. 4 mogiły zbiorowe znajdujące się na cmentarzu parafialnym w Łaskarzewie będące pod nadzorem Urzędu Wojewódzkiego.

Zgodnie z Rejestrem Instytucji Kultury na obszarze Miasta Łaskarzew znajdują się 2 obiekty:

Tabela 5. Instytucje kultury w Mieście Łaskarzew zgodnie z Rejestrem Instytucji Kultury.

Nr wpisu do rejestru	Data wpisu do rejestru oraz daty kolejnych wpisów	Pełna nazwa instytucji kultury wynikająca ze statutu	Skrócona nazwa instytucji kultury	Siedziba i adres instytucji kultury	Oznaczenie organizatora instytucji kultury
1	01.05.1995 r.	Miejska Biblioteka Publiczna	Biblioteka	ul. Strażacka 1 08-450 Łaskarzew	Miasto Łaskarzew
2	29.12.1994 r.	Dom Pracy Twórczej „Bajka”	DPT Bajka	ul. Alejowa 13 08-450 Łaskarzew	Miasto Łaskarzew

Kształtowanie lokalnej tożsamości i wzmacnianie identyfikacji mieszkańców z Miastem realizują również stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, szkoły i przedszkole. Wszystkie jednostki prowadzą działalność edukacyjną i kulturalną. Organizowane są często koncerty, teatry, lekcje biblioteczne, wystawy tematyczne, warsztaty rękodzieła, konkursy i inne imprezy kulturalno-oświatowe, w tym uroczystości patriotyczne.

Miejska Biblioteka Publiczna w Łaskarzewie jest samorządową instytucją kultury, wpisaną do Rejestru Instytucji Kultury prowadzonego przez Miasto Łaskarzew. Biblioteka działa w obrębie krajowej sieci bibliotecznej, a nadzór merytoryczny nad jej działalnością prowadzi Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego w Warszawie.

Celem Biblioteki jest rozpoznawanie, rozwijanie i zaspakajanie określonych potrzeb czytelniczych i informacyjnych, upowszechnianie kultury i czytelnictwa poprzez udostępnianie książek, czasopism i innych materiałów bibliotecznych z uwzględnieniem powszechnego i bezpłatnego dostępu do Internetu. Dom Pracy Twórczej „Bajka” prowadzi wielokierunkową działalność w zakresie upowszechniania kultury. Głównym celem działalności instytucji jest przygotowanie społeczności lokalnej do aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz współtworzenia jej wartości. Ponadto w Mieście Łaskarzew cyklicznie organizowane jest wydarzenie muzyczne - Festiwal Akordeonistów - skupiające wirtuozów akordeonu, reprezentujących różnorodne style muzyczne. W festiwalu biorą udział muzycy indywidualni oraz zespoły z Polski oraz krajów sąsiednich. Podczas dni festiwalu prezentowane są również lokalne zespoły oraz znani artyści polskiej estrady.

1.5. Szkolnictwo

Edukacja jest istotnym elementem, determinującym rozwój osobisty, wpływającym na późniejsze zachowania i możliwości na rynku pracy. Ponadto wykształcenie decyduje o statusie społecznym, a jego brak może skutkować marginalizacją na różnych płaszczyznach społecznych.

Na infrastrukturę oświatową Miasta Łaskarzew składają się:

- Zespół Szkół Nr 1 im. Szarych Szeregów,
- Zespół Szkół Nr 2, obejmujący Szkołę Podstawową Nr 2 im. Jana Pawła II, Szkołę Branżową I stopnia, Liceum ogólnokształcące dla Dorosłych,
- Publiczne Przedszkole „Leśny Zakątek”.

Zespół Szkół Nr 1 i Nr 2 w Łaskarzewie jako publiczne placówki oświatowe, kierują się zasadami funkcjonowania określonymi przez prawo oświatowe, a głównie ustawą o systemie oświaty z 07.09.1991r. Zespół Szkół nr 1 i nr 2 realizują zadania szkoły publicznej skupiając się na zaspokojeniu zróżnicowanych potrzeb dzieci i młodzieży, jak i poszczególnych grup uczniów. Szkoły starają się o ciągłe podnoszenie atrakcyjności swojej oferty edukacyjnej, zarówno w zakresie zajęć obowiązkowych, jak i dodatkowych. Swoją działalność w placówkach oświatowych prowadzi szkolne koło wolontariatu, którego zadaniem jest aktywizowanie uczniów, szczególnie do działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego. Uczniowie mają możliwość i biorą udział w konkursach ogólnopolskich, powiatowych i szkolnych. Realizowane są akcje ogólnopolskie, projekty profilaktyczne oraz uroczystości szkolne i środowiskowe. Ponadto szkoły zaangażowane są w projekt unijny Erasmus +, który

pozwala na doskonalenie umiejętności językowych i umożliwia uczniom udział w wymianach międzynarodowych. Dzieci i młodzież mają dostęp do kół zainteresowań oraz wsparcia w nauce podczas zajęć wyrównawczych. Szkoły funkcjonują w pełnym poszanowaniu ucznia, poglądów religijnych oraz szanują pluralizm światopoglądowy. Realizacja zadań statutowych jest uzupełniana poprzez gromadzenie i udostępnianie księgozbiorów, pomocy dydaktycznych, programów komputerowych. Kształcone są umiejętności korzystania z multimedialnych środków przekazu informacji, komputera i bezpiecznej obsługi internetu. Wszyscy nauczyciele posiadają wymagane kwalifikacje określone rozporządzeniem MEN w sprawie kwalifikacji nauczycieli. Obsadzenie stanowisk i przydział zajęć dla nauczycieli odbywa się w oparciu o kryteria merytoryczne i zawodowe. Zakres działalności szkół jest określony dostępnością środków finansowych. Jako szkoły publiczne zapewniane jest bezpłatne nauczanie w zakresie wyznaczonym budżetem Miasta Łaskarzew. Ponadto wspólnie z rodzicami uczniów podejmowane są działania w celu pozyskania dodatkowych środków finansowych na organizację zajęć dla młodzieży, poprawę stanu wyposażenia i inne szczególne potrzeby szkoły.

Tabela 6. Kadra nauczycielska w placówkach oświatowych.

	Grono pedagogiczne ZS 1	Pracownicy administracyjni i obsługi ZS 1	Grono pedagogiczne ZS 2	Pracownicy administracyjni i obsługi ZS 2	Nauczyciele Przedszkolni	Obsługa przedszkola
2018/2019	43	10	27	10	17	11
2019/2020	b/d	b/d	26	9	15	11
2020/2021	43	10	26	8	16	13
2021/2022	56	12	26	8	18	13

Źródło: Sprawozdania z działalności szkół ZS nr 1, ZS nr 2 i przedszkola.

Publiczne Przedszkole „Leśny Zakątek” oferuje opiekę dla dzieci w 7 grupach wiekowych od 2,5 do 5 lat. Celem wychowania przedszkolnego jest zorganizowane wsparcie wielostronnego rozwoju dziecka, realizowane w procesie opieki, wychowania i nauczania. Praca opiekuńczo-wychowawcza i dydaktyczna w przedszkolu prowadzona jest w oparciu o obowiązującą podstawę programową wychowania przedszkolnego. Do przedszkola, na wniosek rodziców, mogą być przyjmowane dzieci posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Dzieci mają możliwość uczestniczenia w zajęciach, zabawach oraz spacerach. Organizowane są uroczystości, wycieczki i różnorodne zajęcia dodatkowe: plastyczne, rytmiczne, przyrodnicze, aerobik, gimnastyka korekcyjna, terapia ręki, zajęcia prowadzone metodą W. Sherborne, matematyczne. Ponadto dzieci mają możliwość uczenia się

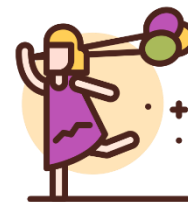

języka angielskiego. Dodatkowo organizowane są zajęcia taneczne. Przedszkole posiada funkcjonalny plac zabaw dla starszaków i młodszych dzieci. Przedszkolaki mają możliwość kontaktu z przedstawieniami teatralnymi w przedszkolu, projekcjami filmów w kinie sferycznym i koncertami muzycznymi.

Kierunki rozwoju przedszkola:

1. Kiedyś będę dorosły- rok szkolny 2020/21
2. Nasza mała i duża Ojczyzna- rok szkolny 2021/22
3. Od tabliczki do tabletu- rok szkolny 2022/23
4. Z przyrodą za pan brat- działania proekologiczne- rok szkolny 2023/24
5. Książka nasz przyjaciel, który uczy i bawi, wychowuje- rok szkolny 2024/25

Szczegółowe kryteria przyjęć dzieci do przedszkola zawiera Regulamin Rekrutacji, który zostaje podany do publicznej wiadomości w czasie okresu rekrutacyjnego. W pierwszej kolejności do przedszkola są przyjmowane dzieci mieszkańców z terenu Miasta Łaskarzew. W przypadku wolnych miejsc będą mogły być przyjęte dzieci spoza Łaskarzewa.

W celu zobrazowania jakości edukacji w szkołach do analizy przyjęto wyniki egzaminów ósmoklasisty i maturalnych z danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie.

Tabela 7. Średnie wyniki egzaminów ósmoklasisty w szkołach podstawowych Miasta Łaskarzew oraz powiecie garwolińskim.

Rok	Szkoła / Jednostka	Liczba zdających	Średnie wyniki					
			język polski	relacja rok do roku	matematyka	relacja rok do roku	język angielski	relacja rok do roku
2022	SP nr 2	20	50%	-1%	45%	10%	64%	9%
	SP nr 1	30	48%	-8%	53%	8%	65%	6%
	p. garwoliński		58%	-2%	58%	11%	60%	2%
2021	SP nr 2	12	51%	-13%	35%	-6%	55%	3%
	SP nr 1	22	56%	2%	45%	3%	59%	16%
	p. garwoliński		60%	0%	47%	2%	58%	11%
2020	SP nr 2	12	64%	16%	41%	5%	52%	13%
	SP nr 1	25	54%	-5%	42%	-1%	43%	-5%
	p. garwoliński		60%	-1%	45%	0%	47%	-3%
2019	SP nr 2	34	48%	-	36%	-	39%	-
	SP nr 1	36	59%	-	43%	-	48%	-
	p. garwoliński		61%	-	45%	-	50%	-

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie.

Tabela 8. Średnie wyniki egzaminów maturalnych w Liceum Ogólnokształcącym Miasta Łaskarzew oraz powiecie garwolińskim.

Rok	Szkoła / Jednostka	Liczba zdających	Średnie wyniki					
			język polski	relacja rok do roku	matematyka	relacja rok do roku	język angielski	relacja rok do roku
2022	LO w Łaskarzewie	28	48%	-1%	45%	-6%	60%	-25%
	p. garwoliński		51%	-4%	57%	-2%	71%	-2%
2021	LO w Łaskarzewie	18	49%	5%	51%	-19%	85%	2%
	p. garwoliński		55%	1%	59%	7%	73%	8%
2020	LO w Łaskarzewie	14	44%	-8%	70%	-7%	83%	-5%
	p. garwoliński		54%	-1%	52%	-7%	65%	-2%
2019	LO w Łaskarzewie	12	52%	-	77%	-	88%	-
	p. garwoliński		50%	-	59%	-	67%	-

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie.

W ramach przeprowadzanej diagnozy, w obszarze społeczeństwa, pogłębiono analizę oczekiwań i zapotrzebowań dzieci oraz młodzieży zamieszkujących w Mieście Łaskarzew. Podczas spotkań konsultacyjnych, zorganizowanych w szkołach ZS nr 1 i ZS nr 2, przeprowadzono prezentację wyników ankiety dla wszystkich mieszkańców Miasta Łaskarzew i poproszono o ocenę obszarów dotyczących sfer życia młodych mieszkańców.

W ankiecie dla dzieci i młodzieży wyznaczono następujące obszary:

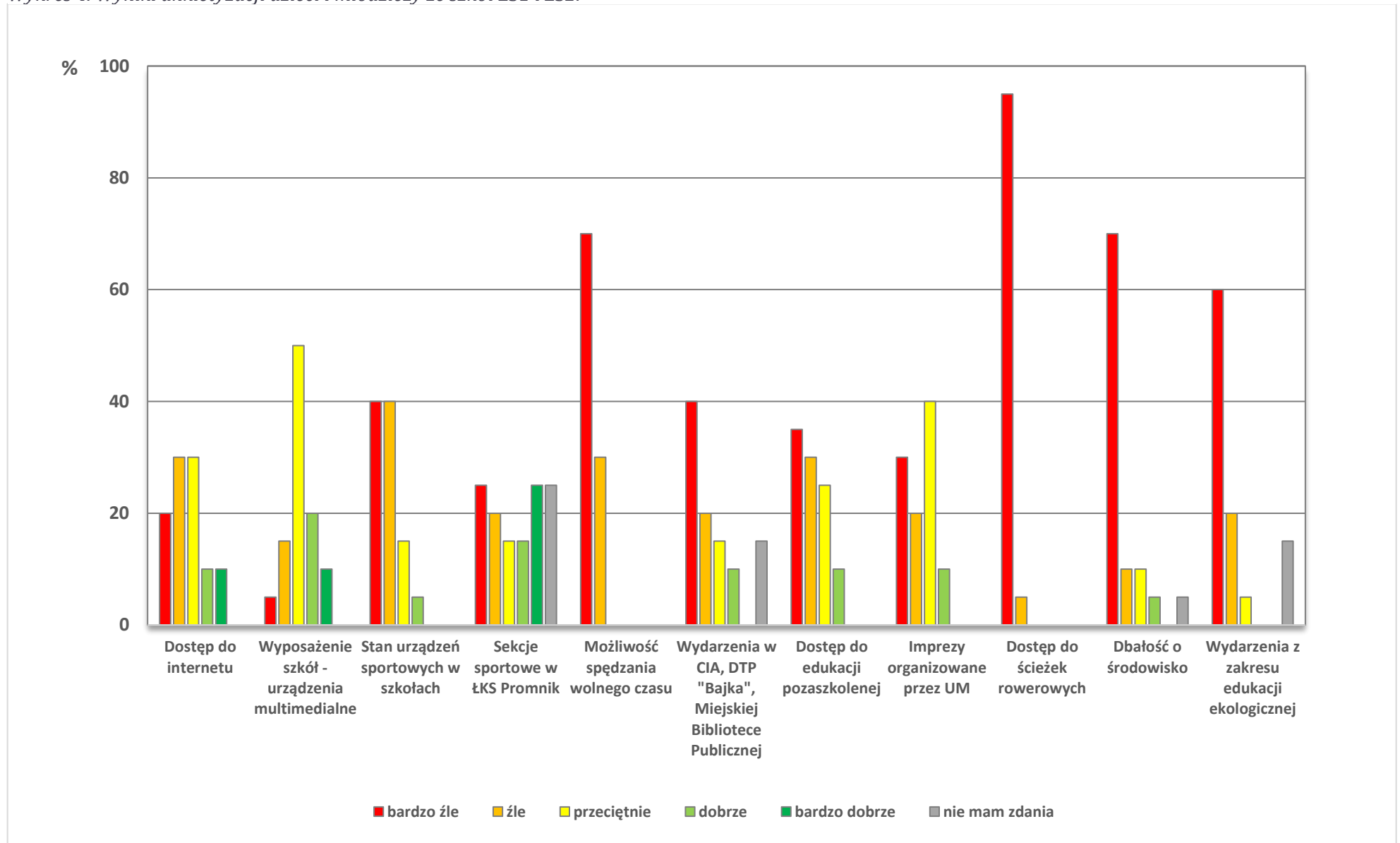
1. Jakość sieci komórkowej oraz prędkość internetu,
2. Stopień wyposażenia szkół w urządzenia multimedialne,
3. Stan urządzeń sportowych w szkołach,
4. Różnorodność dostępnych sekcji sportowych,
5. Możliwości spędzania wolnego czasu w Mieście,
6. Tematyka wydarzeń organizowanych przez stowarzyszenie CIA i DTP „Bajka” i Miejską Bibliotekę Publiczną,
7. Dostęp do edukacji pozaszkolnej,
8. Imprezy organizowane przez Urząd Miasta,
9. Dostęp do szlaków rowerowych,
10. Skuteczność w działaniach dotyczących ochrony środowiska,
11. Organizacja wydarzeń z zakresu edukacji ekologicznej.

Uczniowie oceniali poszczególne obszary w skali od 1 do 5, gdzie: 1 – bardzo źle, 2 – źle, 3 – przeciętnie, 4 – dobrze, 5 – bardzo dobrze oraz NZ, w przypadku braku zdania. Wśród dzieci i młodzieży najgorzej zostały ocenione obszary – dostęp do szlaków rowerowych, dbałość o środowisko, możliwość spędzania wolnego czasu. Młodzież wskazywała na konieczność inwestycji w przestrzeń publiczną, aby wprowadzić infrastrukturę umożliwiającą spotkania i rekreację, tj. skate-park, siłownia. Istotne znaczenie ma również przeprowadzanie większej ilości konsultacji z młodzieżą w sprawach dotyczących organizacji wydarzeń kulturowych i rozrywkowych.

Wykres 4. Wyniki ankietyzacji dzieci i młodzieży ze szkół ZS1 i ZS2.

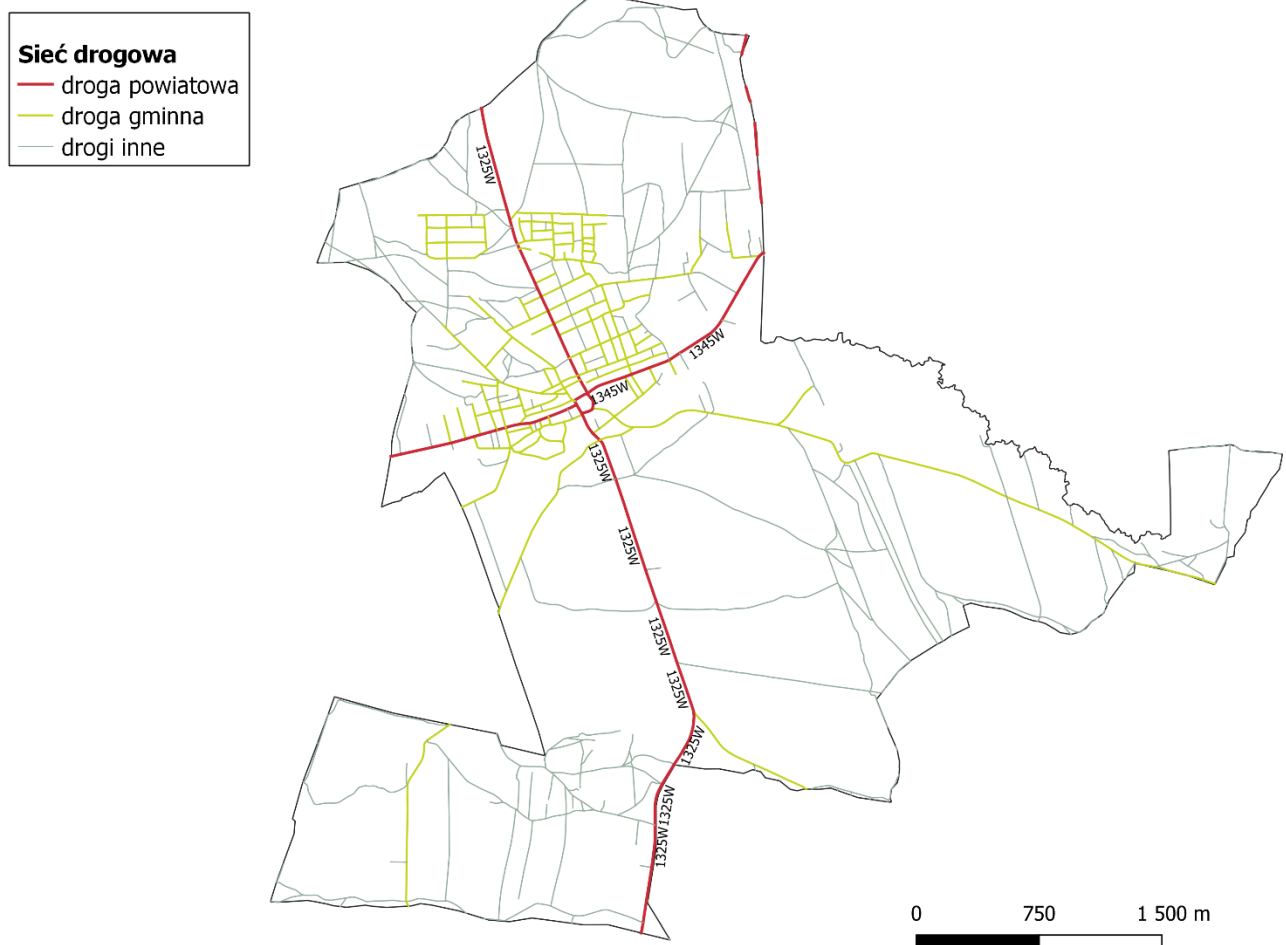

2. Transport oraz infrastruktura sieciowa

2.1. Komunikacja

Obszar Miasta Łaskarzew znajduje się w centralnej części powiatu garwolińskiego. Przez wschodnią część Miasta przebiega tracja kolejowa PKP, natomiast w odległości około 9 km od Łaskarzewa przebiega trasa ekspresowa S17 pomiędzy Warszawą - odległą o około 85 km- i Lublinem - odległym o około 100 km. Najbliższe miasto to Garwolin, położony w odległości około 15 km od Łaskarzewa. Przez teren Łaskarzewa przebiegają dwie drogi powiatowe o znaczeniu lokalnym oraz sieć dróg gminnych i dróg innych (drogi dojazdowe i wewnętrzne). Układ dróg powiatowych, krzyżujących się w centralnej części Miasta, tworzą połączenie z miejscowościami Garwolin, Maciejowice, Sobolew.

Rysunek 1. Sieć dróg na terenie Miasta Łaskarzew.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 9. Drogi powiatowe na obszarze Miasta Łaskarzew.

Lp.	Numer drogi	Długość [km]	Przebieg
1	1325W	5,9	Garwolin – Ruda Talubska – Łaskarzew – Polik – Maciejowice
2	1345W	3,3	Od drogi nr 17 – Pilczyn – Łaskarzew – Krupa – do drogi nr 801
3	1326W	1,6	Wola Rawska – Nowy Pilczyn

Źródło: Wykaz dróg powiatowych na terenie Powiatu Garwolińskiego.

Drogi gminne wyprowadzają ruch na drogi wyższych kategorii i uzupełniają powiązania o znaczeniu lokalnym. Na drogi gminne składa się 69 odcinków dróg o łącznej długości 31,2 km, które są stosunkowo dobrze rozbudowane, ponieważ około 58,6% posiada nawierzchnię utwardzoną masą bitumiczną, kostką prefabrykowaną lub płytami betonowymi. Drogi o nawierzchni twardej obsługują najważniejsze połączenia zewnętrzne i wewnętrzne Miasta oraz rejony o największej koncentracji zabudowy. Drogi o nawierzchni gruntowej obsługują głównie obszary ekstensywnie zagospodarowane- rozproszoną zabudowę oraz tereny rolne i leśne.

Linia kolejowa nr 7, relacji Warszawa Wschodnia – Dorohusk, przebiegająca przez teren Łaskarzewa posiada przystanek osobowy z dwoma peronami i krawędziami peronowymi po jednej w każdym kierunku oraz posterunek odgałęźny i ładownie. Przejeżdżają nią zarówno pociągi osobowe, jak i pociągi towarowe.

Komunikacja zbiorowa jest obsługiwana przez PKS Garwolin w kierunkach Garwolin, Maciejowice, Wilga, Warszawa oraz dwie linie prywatne dowożące mieszkańców do Garwolina, Warszawy i Sobolewa. W grudniu 2021 roku Miasto zamontowało nową wiatę przystankową dla podróżnych przy ulicy Rynek Duży, która stanowi część projektu „Przystanek kultury i historii”. Miasto sukcesywnie przeprowadza modernizacje dróg i ulic, w latach 2018-2022 wykonano następujące generalne modernizacje. Ponadto Miasto wykonywało doraźne prace remontowe w miejscach wymagających takiej interwencji.

Tabela 10. Prace drogowe przeprowadzone w latach 2018-2022.

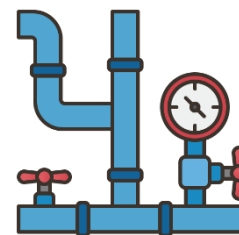
Rok	rodzaj inwestycji	koszt inwestycji
2018	przebudowa ul. Kopernika	569 384,36 zł
	przebudowa ul. Cichej	568 531,91 zł
	przebudowa ul. Jasnej	551 201,09 zł
	przebudowa ul. Projektowanej	237 017,32 zł
	przebudowa ul. Polnej	546 630,85 zł
2019	przebudowa ul. Konopnickiej	149 544,04 zł
	przebudowa ul. Zwycięstwa	187 275,90 zł
	przebudowa ul. Słowackiego	729 071,87 zł
2020	przebudowa ul. Kolejowa	173 880,90 zł
	przebudowa ul. Rynek Mały	236 603,17 zł
2021	przebudowa drogi na Leokadię	480 292,22 zł
2022	przebudowa drogi gminnej ul. Nowa	315 572,12 zł
	budowa drogi gminnej ul. Przychód	1 746 969,47 zł

Źródło: Sprawozdanie z realizacji budżetu za lata 2018-2022.

2.2. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Lata 2019-2022 to okres intensywnych zmian w miejskiej gospodarce wodociągowo-kanalizacyjnej. W 2021 roku uchwalony został uchwałą Rady Miasta nr XXXI/172/2021 z dnia 27 maja 2021 roku „Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych Miasta Łaskarzew na lata 2021-2025”.

Zmieniona została forma prowadzenia działalności, tj. zakończono współpracę na zasadach dzierżawy/konserwacji, a podjęto przez samorząd samodzielne zarządzanie infrastrukturą.

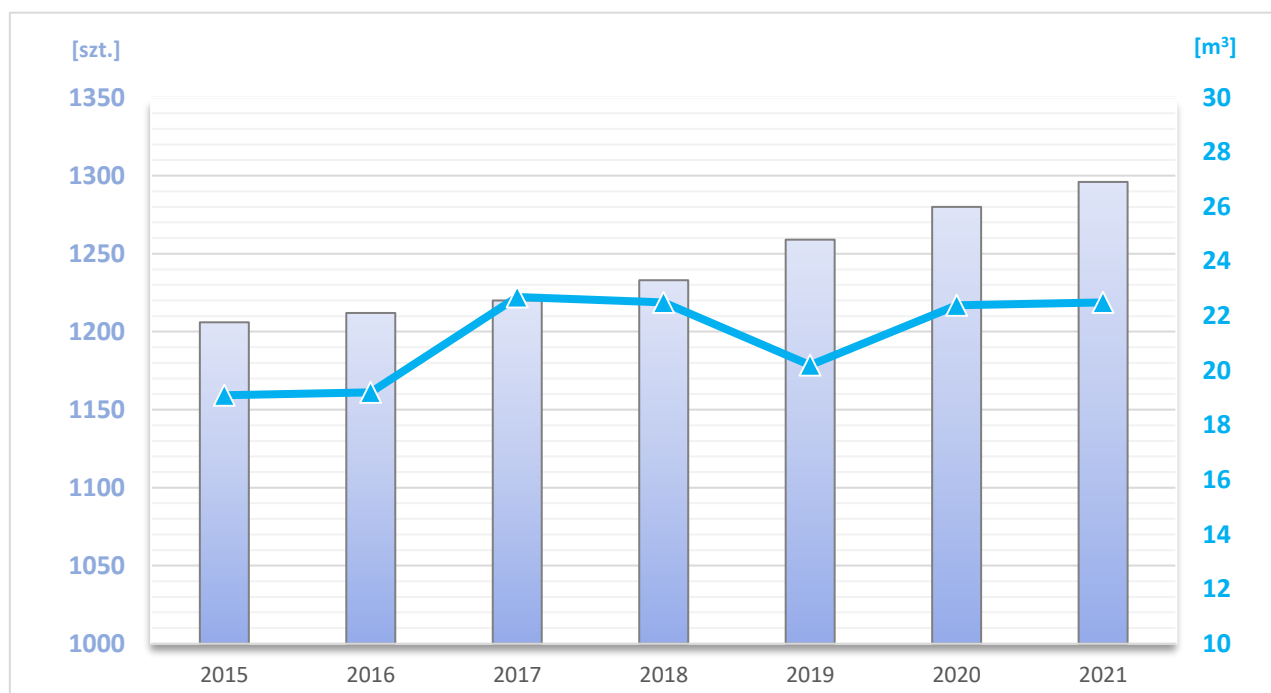
W tym celu rozpoczął się proces doposażania referatu gospodarczego i wodno-kanalizacyjnego w nowy sprzęt i urządzenia. Zatrudnionych zostało 2 pracowników oraz zakupiono specjalny samochód umożliwiający dojazd, przeprowadzanie przeglądów i napraw technicznych. W 2021 roku zakończyła się modernizacja Miejskiej Oczyszczalni Ścieków (wartość zadania ok. 1 mln zł), zmodernizowana została również Stacja Uzdatniania Wody, systematycznie wykonywane są prace na przepompowniach ścieków, wymieniane zasowy i hydranty.

2.2.1. Wodociągi

Zgodnie z Bankiem Danych Lokalnych GUS, długość eksploatowanej sieci wodociągowej rozdzielczej i przesyłowej na terenie Miasta Łaskarzew wynosi 26,6 km. Z kolei wskaźnik zwodociągowania Miasta wynosi 97,2%. W skład ujęcia wody wchodzi dwie studnie głębinowe o wydajnościach technologicznych (przy ciśnieniu pracy $p=2,5$ bar) wynoszących około 37-38 m³/h wody. W system automatycznego sterowania wpięta jest tylko Studnia Nr 1 i praktycznie tylko ta studnia jest w ciągłej eksploatacji. Studnia Nr 2 może być włączana wyłącznie manualnie, więc stanowi zasób zapasowy, obecnie rzadko eksploatowany. Istniejące źródła wody zaspakajają potrzeby mieszkańców i są w stanie pokryć przyszłe potrzeby wynikające z funkcji gospodarczych (np. przemysł wodochłonny), a także mieszkalnictwa z terenu Miasta Łaskarzew.

Miasto Łaskarzew sukcesywnie przeprowadzało rozbudowę sieci wodociągowej, co wiąże się ze wzrostem liczby przyłączy do budynków. W latach 2015-2021 wzrost ten wyniósł 90 sztuk. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w 2021 roku wyniosła 1 296 sztuk. Zużycie wody ogółem na 1 mieszkańca w ciągu 6 lat wzrosło o 3,4 m³.

Wykres 5. Liczba przyłączy wodociągowych oraz zużycie wody na 1 mieszkańca w Mieście Łaskarzew w latach 2015-2021.

Źródło: dane BDL-GUS.

Mieszkańcy Łaskarzewa zaopatrywani są w wodę z Stacji Uzdatniania Wody znajdującego się w miejscowości Łaskarzew na działce nr 183/5. W 2020 roku przeprowadzono gruntowną modernizację SUW. W 2021 roku wodociąg produkował średnio 600 m³ wody na dobę, zaopatrując 4 800 mieszkańców Miasta Łaskarzew.

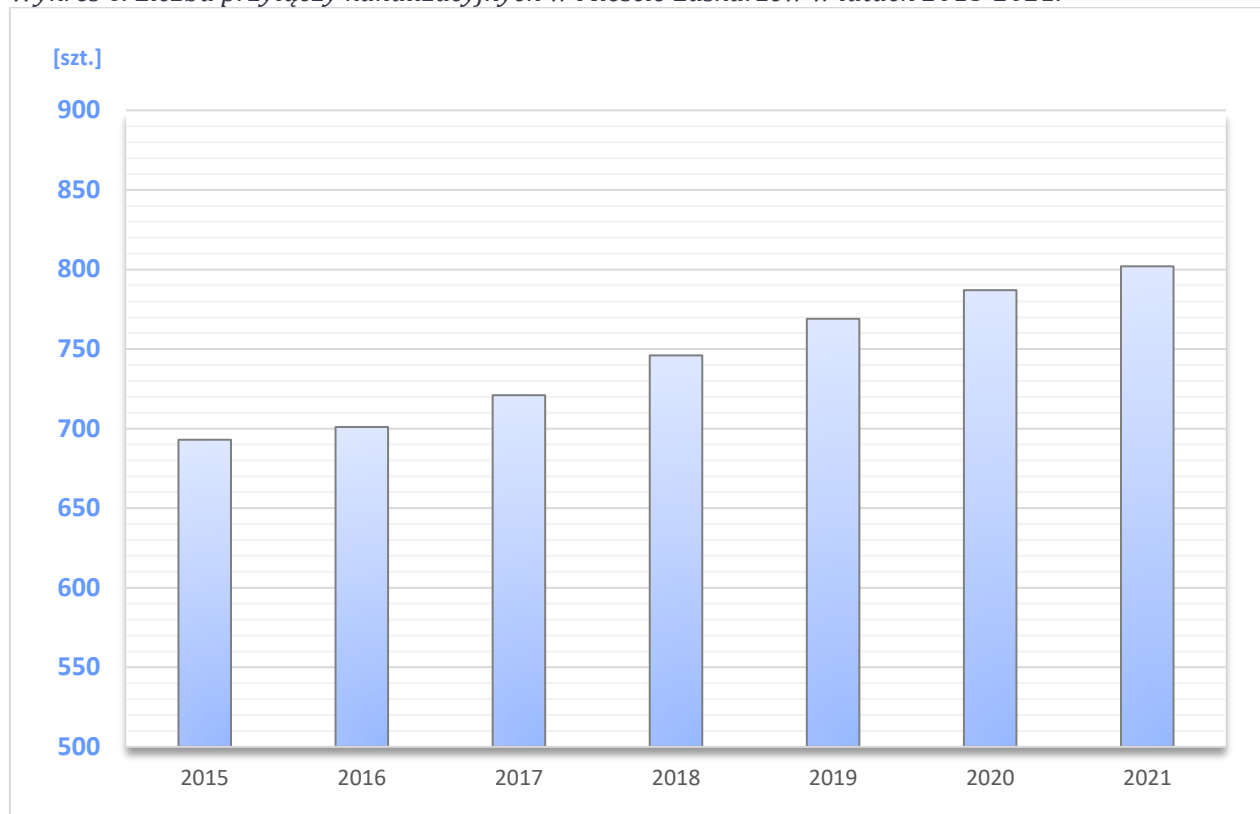
2.2.2. Kanalizacja

Zgodnie z Bankiem Danych Lokalnych GUS, długość czynnej sieci kanalizacyjnej Miasta Łaskarzew w 2021 roku wyniosła 24,0 km. Wskaźnik skanalizowania Gminy wyniósł 59,7%. Ilość przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wyniosła 802 sztuk. W mieście istnieje jeden rodzaj sieci kanalizacyjnej – sanitarny odprowadzający ścieki komunalne do Miejskiej Oczyszczalni Ścieków. Większość sieci kanalizacyjnej działa w systemie grawitacyjnym, a część ścieków transportowana jest systemem ciśnieniowym – w rurociągach tłoczących ścieki systemem pomp. W latach 2015-2021 liczba przyłączy sieci kanalizacyjnej wzrosła o 300 sztuk. Miasto posiada jedną mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków o przepustowości 1 200 m³/dobę. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2021 roku wyniosła 3 361 osób.

Wykres 6. Liczba przyłączy kanalizacyjnych w Mieście Łaskarzew w latach 2015-2021.

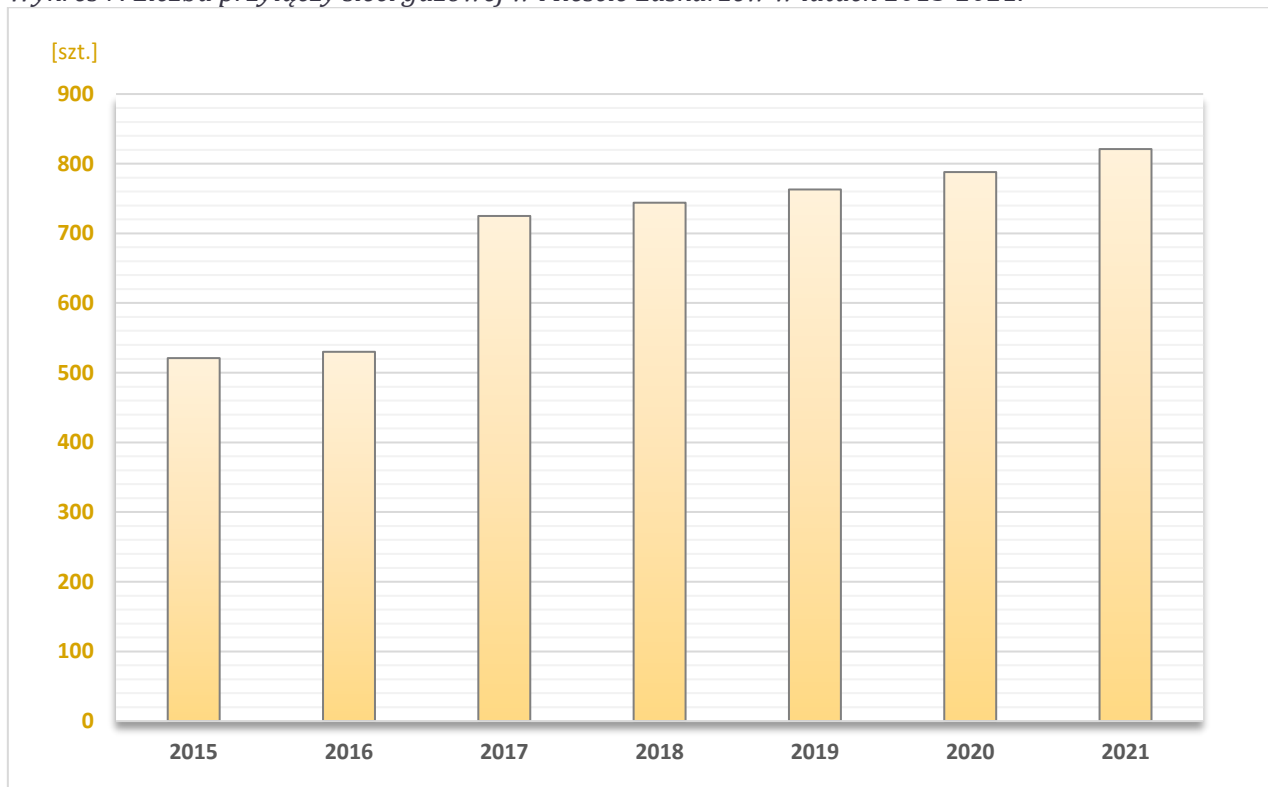
Źródło: dane BDL-GUS.

W dniu 2 listopada 2022 roku podpisana została umowa z przedstawicielem wyłonionej w postępowaniu przetargowym firmy BKW Bogdan Tarnowski na realizację zadania „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w mieście Łaskarzew”. Zadanie dofinansowane jest z PROW (ok. 1 mln zł) i Programu Polski Ład (ponad 10 mln zł). Zadanie obejmuje trzy obszary miasta, tj. Osiedle Ogrody, rejon ul. Warszawskiej, ul. Fabrycznej, ul. Chopina oraz rejon ul. Kolejowej, ul. Klonowej, ul. Przychodniej i ul. Andersa.

2.3. Sieć gazowa

Miasto podłączone jest do systemu dystrybucji gazu ziemnego. Rolę operatora systemu dystrybucyjnego pełni Mazowiecka Spółka Gazownictwa sp. z o.o., Oddział Zakład Gazowniczy Mińsk Mazowiecki. Mazowiecka Spółka Gazownictwa posiada na terenie Miasta Łaskarzew sieć gazową średniego ciśnienia o długości około 23 km. Gęstość czynnej sieci rozdzielczej na terenie miasta wynosi 149,9 km na 100 km². Mazowiecka Spółka Gazownictwa nie posiada stacji gazowych na terenie miasta. Czynnych przyłączy do budynków na terenie Miasta Łaskarzew w roku 2021 było 821 sztuk.

Wykres 7. Liczba przyłączy sieci gazowej w Mieście Łaskarzew w latach 2015-2021.

Źródło: dane BDL-GUS.

2.4. Energia elektryczna

Operatorem systemu dystrybucyjnego energii elektrycznej na terenie Łaskarzewa jest PGE Dystrybucja S.A. Oddział Warszawa, na mocy koncesji na dystrybucję energii elektrycznej, przyznanej przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na okres od 1 lipca 2007r. do 31 grudnia 2025r. Obszar Łaskarzewa zasilany jest ze stacji 110/15 kV Garwolin i Sobolew poprzez linie kablowe i napowietrzne SN 15 kV oraz stacje transformatorowe SN/nN. W 2021 roku odbiorców energii elektrycznej było 1 643 sztuk i liczba ta w ciągu ostatnich 7 lat wzrosła o 66 sztuk. Z kolei zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca w latach 2015-2021 wzrosła o 81,28 kWh (dane BDL-GUS). Istniejąca sieć elektroenergetyczna zaspakaja potrzeby mieszkańców Miasta.

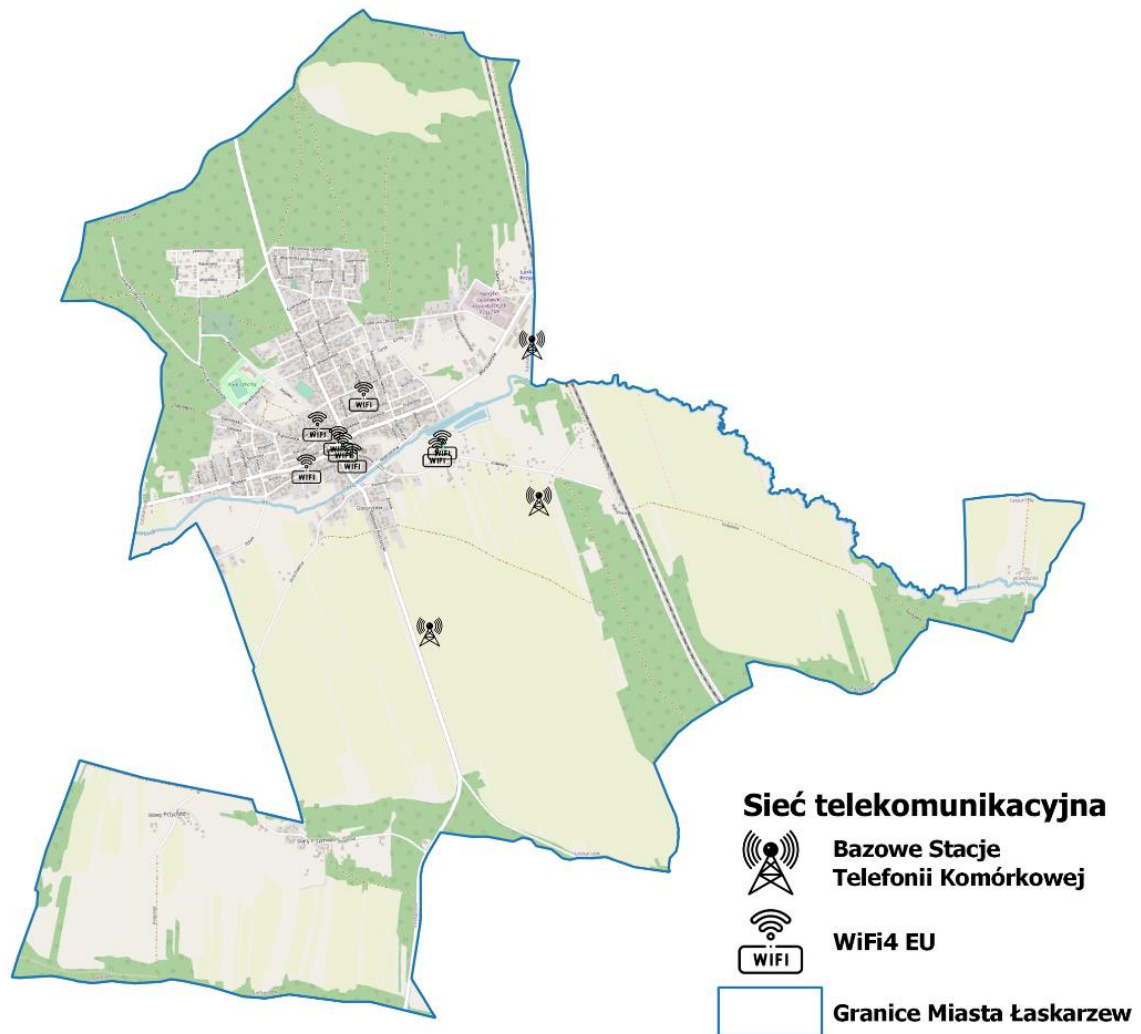
2.5. Sieć telekomunikacyjna

W 2021r. Miasto Łaskarzew miało okazję sfinalizować realizację projektu pod nazwą „WI-FI: 4EU” finansowanego w pełni z środków Unii Europejskiej. W przestrzeni publicznej powstało 10 punktów ogólnodostępnego WI-FI, rozmieszczonych w poszczególnych lokalizacjach na terenie Miasta: Budynek Urzędu Miasta w Łaskarzewie, Park Rynek Duży, Przystanek przy ulicy Rynek Duży im. J. Piłsudskiego, Dom Pracy Twórczej „Bajka”, Plac zabaw

zlokalizowany przy ulicy Rynek Mały, Plac Targowy, Zespół Szkół nr. 2 w Łaskarzewie, Boisko „Orlik”. Rozmieszczone są również nadajniki sieci komórkowych w południowej oraz wschodniej części miasta. Łączność możliwa jest również przez przewodową sieć telekomunikacyjną dostępną na całym terenie Łaskarzewa.

Rysunek 2. Rozmieszczenie bazowych stacji sieci telefonii komórkowej oraz miejskich punktów sieci wi-fi.

Źródło: Opracowanie własne

3. Gospodarka i rynek pracy

Miasto Łaskarzew charakteryzuje się usługowo-wytwórczym profilem gospodarczym. Wokół centrum Miasta, jak i przy głównych ciągach komunikacyjnych, znajdują się przedsiębiorstwa świadczące podstawowe i wyspecjalizowane usługi oraz obiekty handlowe włącznie z dwoma wielkopowierzchniowymi dyskontami. Strukturę uzupełniają zakłady obuwnicze, które wpisane są w historyczną tradycję miasta oraz dwa największe przedsiębiorstwa – młyn, piekarnia „Żabczyńscy” oraz Fabryka Opakowań Kosmetycznych Pollena S.A.

W 2021 roku w Mieście zarejestrowanych było 367 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007. Najwięcej w sekcji G - 104 podmioty, następnie w Sekcji C - 98 podmioty oraz Sekcja F - 44 podmioty. Zarejestrowanych działalności mających osobowość prawną oraz jednostki niemające osobowości prawnej było 77, przy czym 61 z nich jest własnością prywatną, zaś 16 to jednostki publiczne. Najwięcej w Sekcji C - 17 podmiotów, następnymi w kolejności z najwyższymi wskaźnikami są Sekcja S, T - 14 podmiotów oraz Sekcja G - 10 podmiotów.

Tabela 11. Podmioty Gospodarki Narodowej wpisane do rejestru REGON w Mieście Łaskarzew w 2021 r.

Nazwa sekcji wg PKD	Osoby fizyczne	Osoby prawne i jednostki bez osobowości prawnej (sektor prywatny)	Osoby prawne i jednostki bez osobowości prawnej (sektor publiczny)
A. Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	1	-	-
C. Przetwórstwo przemysłowe	98	17	-
E. Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	-	-
F. Budownictwo	44	1	-
G. Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	104	13	-
H. Transport, gospodarka magazynowa	17	1	-
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	7	1	-
J. Informacja i komunikacja	8	-	-
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4	1	-
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2	6	-
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	21	1	-
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	6	-	-
O. Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	-	1	4
P. Edukacja	10	2	7

Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	10	1	3
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5	2	2
S. Pozostała działalność usługowa T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby U. Organizacje i zespoły eksterytorialne	29	14	-

Źródło: dane Banku Danych Lokalnych – GUS.

Obrazem przedsiębiorczości mieszkańców Miasta Łaskarzew jest ilość nowo rejestrowanych podmiotów (Tabela 12.). Branże w jakich najczęściej otwierana jest nowa działalność to handel detaliczny, roboty budowlane specjalistyczne oraz produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych. Ta ostatnia ma ścisły związek z tradycjami rzemieślniczymi, z których słynie lokalna społeczność. Po zestawieniu danych ilościowych nowych działalności z liczbą podmiotów wyrejestrowanych, okazuje się, że działalności, które najczęściej się zamykają mają taki sam profil jak nowopowstające. W latach 2015 oraz 2016 występował deficyt nowych działalności. Kolejne lata 2017-2019 to okres dobrej koniunktury gospodarczej, który mógł mieć wpływ na odwrócenie trendu, na co wskazuje dodatni bilans zarejestrowanych podmiotów. W roku 2020 z powodu pandemii zatrzymał się korzystny proces, jednakże bilans utrzymał się dodatni. W 2021 roku na terenie Miasta Łaskarzew funkcjonowało 432 przedsiębiorstw zatrudniających od 1 – 9 osób, 19 podmiotów o wielkości od 10-49 pracowników i 3 duże zakłady z ilością pracowników na poziomie 50-249 osób.

Tabela 12. Nowo zarejestrowane podmioty w porównaniu do wyrejestrowanych w latach 2015-2021.

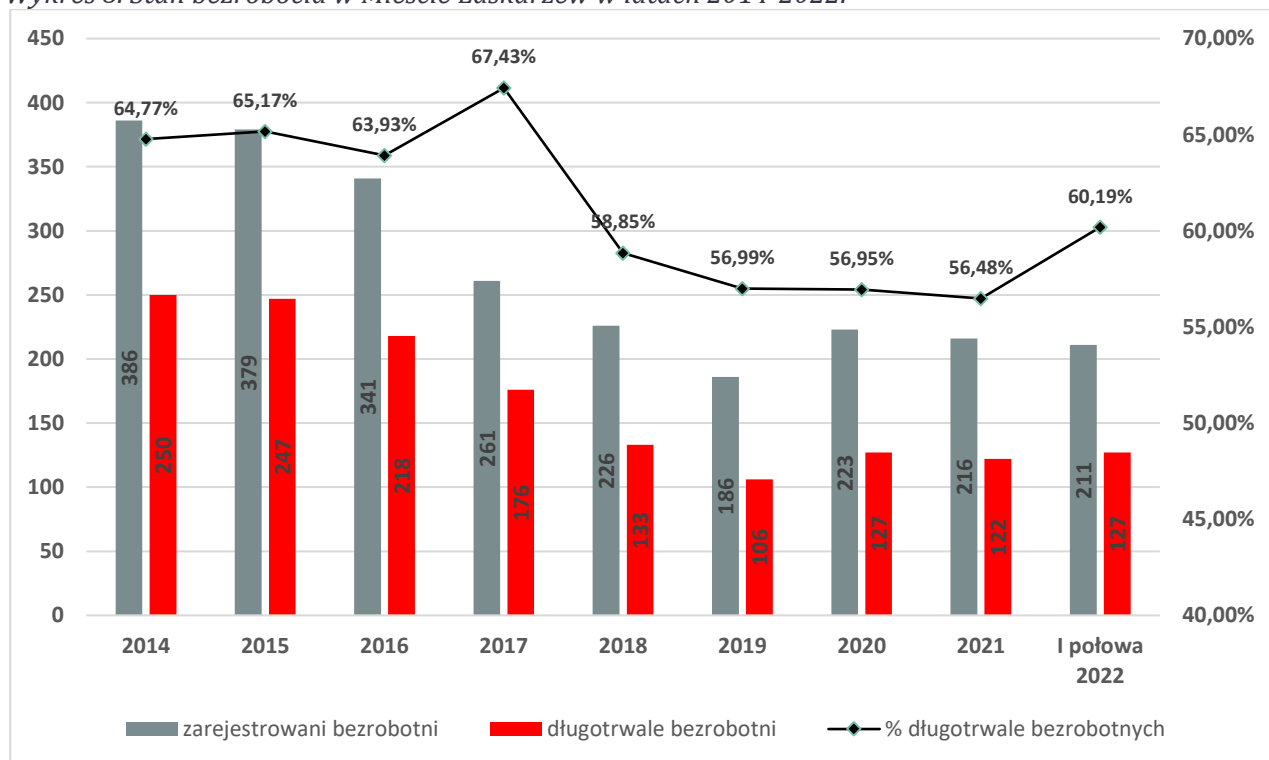
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nowo zarejestrowane podmioty	34	33	36	46	40	21	34
Wyrejestrowane podmioty	46	43	27	41	30	20	22
Bilans	-12	-10	9	5	10	1	12

Źródło: dane Banku Danych Lokalnych – GUS.

Analizując ostatnie lata, liczba osób bezrobotnych niemalże corocznie spadała, co jednoznacznie świadczy o prawidłowym rozwoju gospodarczym Miasta. Dane przedstawiają liczbę osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Garwolinie, na koniec każdego roku, w latach 2014-2021 i I półrocze 2022 roku. Na wykresie 8. skorelowano również liczbę osób długotrwale bezrobotnych i przedstawiono stosunek wyrażony w procentach, liczby osób poszukujących bezskutecznie pracy przez okres minimum 12 miesięcy do liczby osób aktywnych zawodowo.

Wykres 8. Stan bezrobocia w Mieście Łaskarzew w latach 2014-2022.

Źródło: Banku Danych Lokalnych – GUS.

Punktem wyróżniającym się jest rok 2020, w którym to skutki pandemii COVID-19 widać, poprzez zwiększenie się liczby osób bezrobotnych w porównaniu do najlepszego pod tym względem roku 2019. W kolejnych już latach kontynuowany jest trend zmniejszania się liczby osób bezrobotnych, choć już nie tak znaczący jak w latach poprzednich. Dużą grupę osób stanowią długotrwale bezrobotni, nawet dobra sytuacja gospodarcza z okresu 2014 – 2019, nie pozwoliła na zmniejszenie ich udziału poniżej 50 %. Na strukturę zatrudnienia wpływa również malejący udział osób w wieku produkcyjnym, który od roku 2015 do 2021 zmalał o 368 osób.

Tabela 13. Bezrobotni według gmin - stan na koniec II półrocza 2020 roku.

	liczba osób bezrobotnych	liczba osób długotrwale bezrobotnych	procent osób długotrwale bezrobotnych	liczba osób bezrobotnych do 25 roku życia	procent osób bezrobotnych do 25 roku życia
Garwolin (miasto)	716	428	60%	78	11%
Garwolin	494	308	62%	79	16%
Piława	428	255	60%	66	15%
Żelechów	356	220	62%	57	16%
Maciejowice	266	160	60%	34	13%
Górzno	239	131	55%	43	18%
Łaskarzew (miasto)	223	127	57%	31	14%
Sobolew	217	110	51%	32	15%

Trojanów	205	109	53%	44	21%
Borowie	197	115	58%	32	16%
Łaskarzew	194	114	59%	29	15%
Wilga	192	121	63%	39	20%
Parysów	169	101	60%	31	18%
Miastków Kościelny	149	89	60%	28	19%

Źródło: Załącznik nr 7 do sprawozdania dla Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – Powiatowy Urząd Pracy w Garwolinie.

Zgodnie z danymi na koniec roku 2020 sporządzonymi przez Powiatowy Urząd Pracy w Garwolinie, Miasto Łaskarzew znajduje się na 7 pozycji z 14 jednostek wchodzących w skład powiatu garwolińskiego (Tabela 13.). Miasto jest również samorządem z najmniejszym odsetkiem bezrobotnych, jeżeli pod uwagę zostaną wzięte tylko ośrodki miejskie i miejsko-wiejskie. Wszystkie jednostki samorządu terytorialnego, na terenie powiatu garwolińskiego, posiadają wysoki procent udziału osób długotrwale bezrobotnych, wynoszący od 50% wszystkich osób pozostających bez pracy, aż do 62% w gminie Żelechów. Biorąc pod uwagę osoby świeżo wchodzące na rynek pracy i mające mniej niż 25 lat, to Łaskarzew tuż za miastem Garwolin jest ośrodkiem o najmniejszym udziale takich bezrobotnych.

3.1. Finanse Gminy

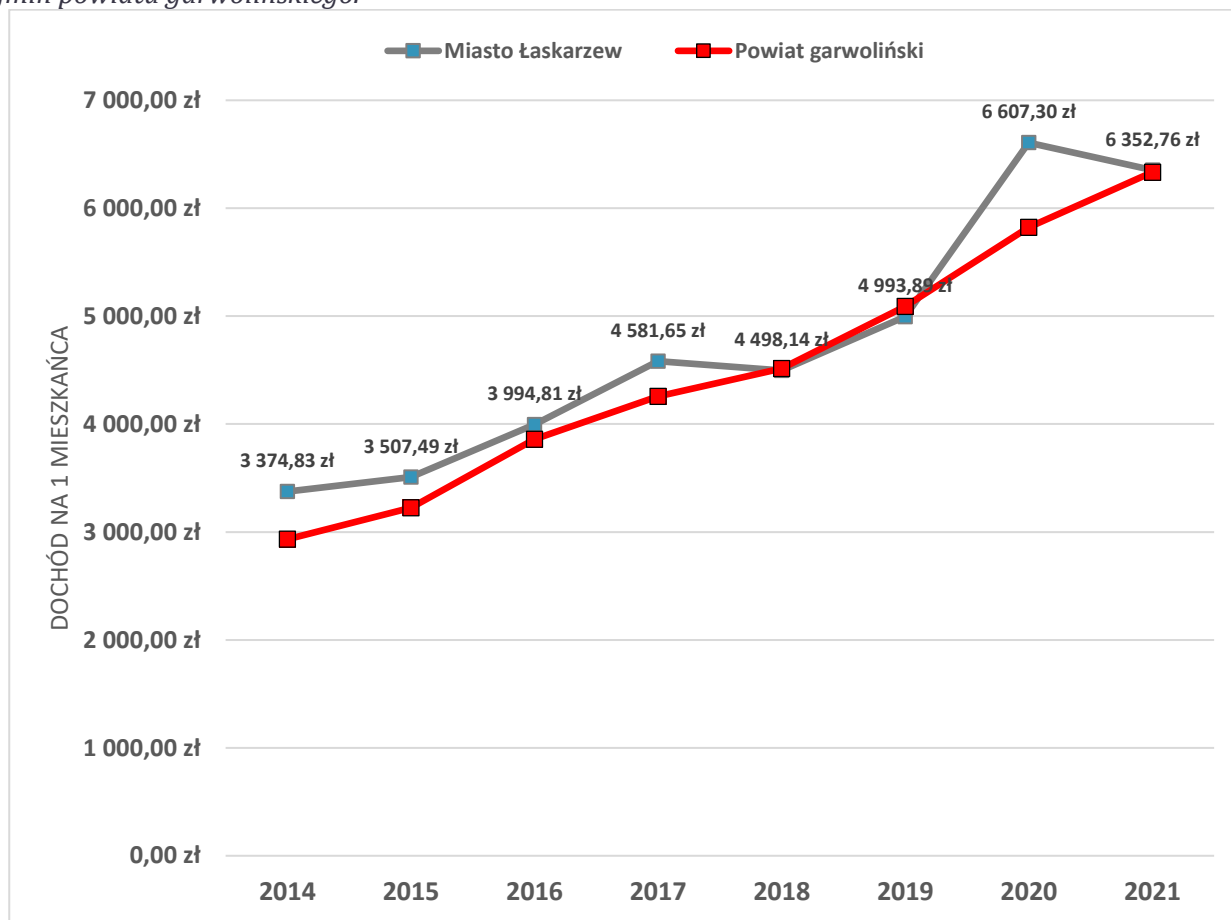
W latach 2014-2021, dochody Miasta Łaskarzew corocznie zwiększały się, z poziomu 16,55 mln zł w roku 2014 do 29,04 mln zł w roku 2021. Wskaźnik dochodów na jednego mieszkańca wzrasta od kwoty 3 507,49 zł w 2014 roku do 6 352,76 zł w 2021 roku. Miasto, w kategorii dochodu ogółem na 1 mieszkańca, prezentuje się powyżej średniej dla powiatu z wyjątkiem lat 2018 i 2019, kiedy to wskaźnik ten nieznacznie plasował się poniżej tej wartości, co obrazuje wykres 9 poniżej.

Największy dochód w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2021 roku wśród gmin powiatu garwolińskiego osiągnęła Gmina Maciejowice (6 914,40 zł). Gmina miejska Łaskarzew plasuje się na pozycji 7 z 14 gmin powiatu w omawianej kategorii.

Wykres 9. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Mieście Łaskarzew na tle dochodu ogółem wszystkich gmin powiatu garwolińskiego.

Źródło: Banku Danych Lokalnych – GUS.

Największym źródłem dochodu Miasta Łaskarzew, w roku 2021, były dotacje z budżetu państwa na zadania zlecone i dofinansowanie zadań własnych oraz programy rozwojowe, które stanowiły 28,5 % udziału w dochodach bieżących – 8 230 065,49 zł.

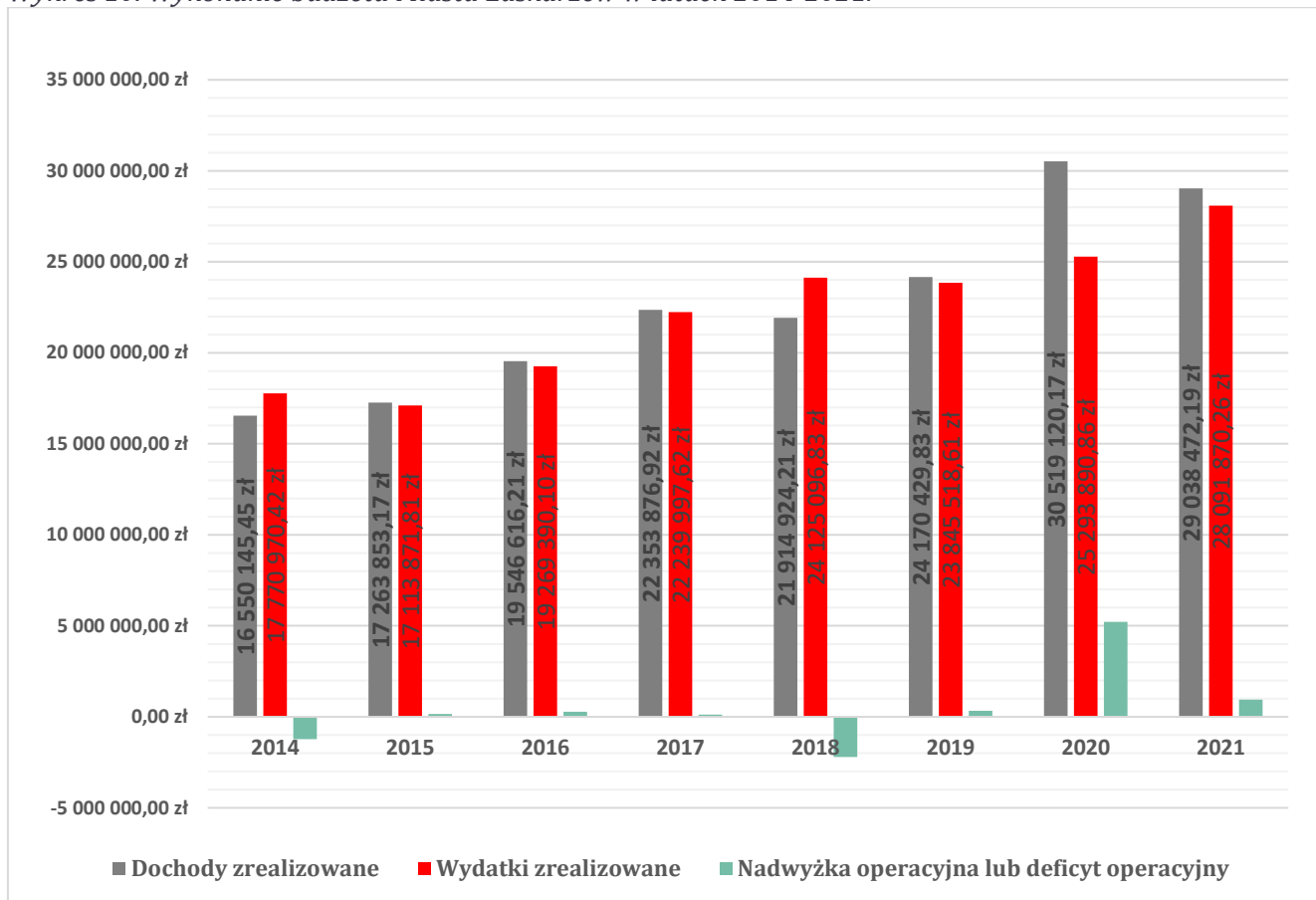
Drugim źródłem dochodów była subwencja ogólna – 28,3 % - 8 281 645,00 zł, która ta kwota została podzielona na subwencję oświatową, wyrównawczą oraz uzupełnienie subwencji ogólnej. Ostatnią grupą dochodów były dochody własne na poziomie 27,88 % - 8 093 510,34 zł.

Wydatki z budżetu Miasta Łaskarzew to w 94,01 % wydatki bieżące - 26 408 065,30 zł, a 5,99% wydatki majątkowe - 1 683 804,96 zł. Najwięcej funduszy przeznaczonych zostało na dział Oświata i Wychowanie – 36 %, drugą pozycją jest dział Rodzina – 26 %.

Wykres 10. Wykonanie budżetu Miasta Łaskarzew w latach 2014-2021.

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu gminy i planów finansowych instytucji kultury za lata 2014-2021.

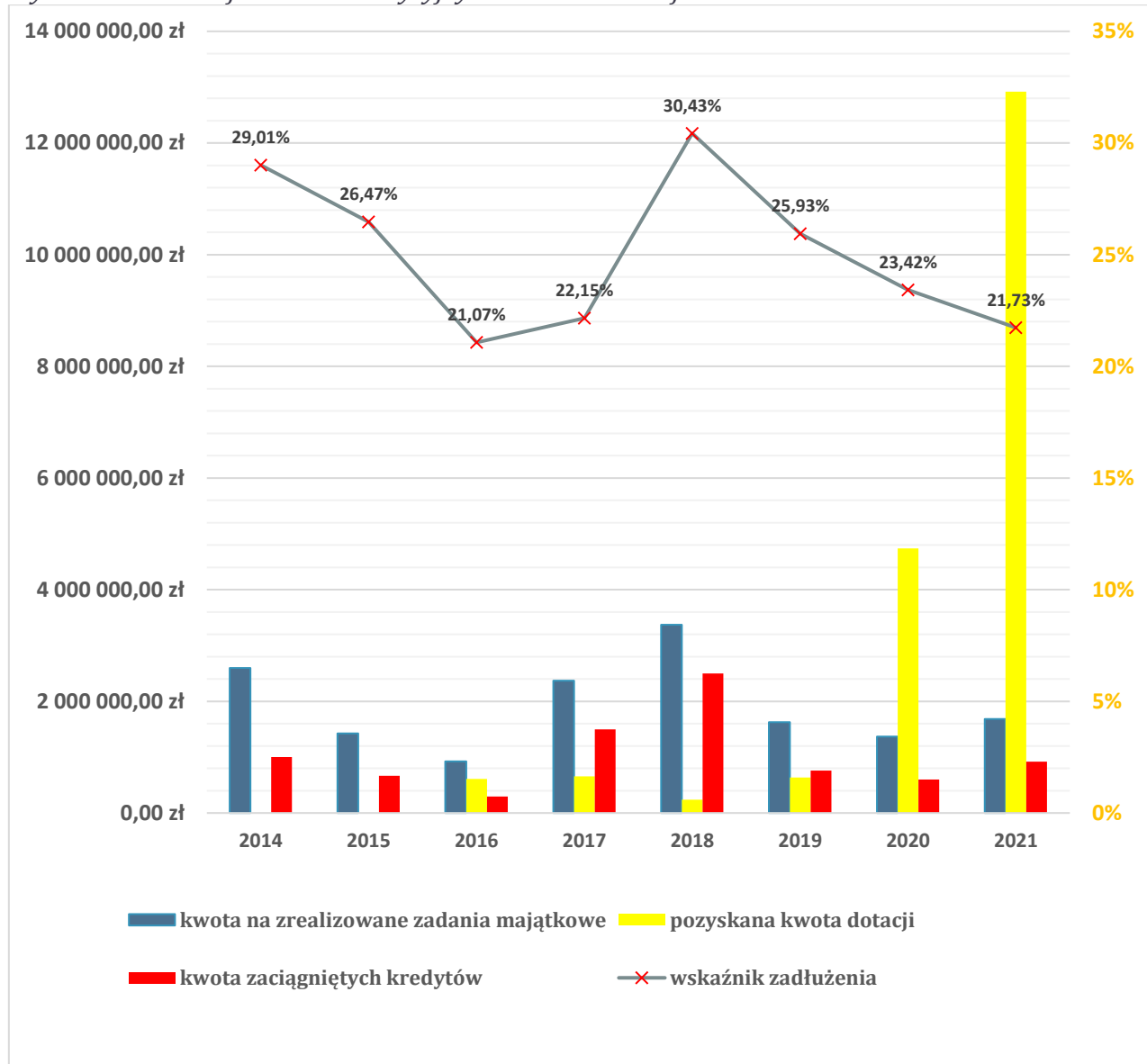
Wykres 10. powyżej, poza strukturą zrealizowanych wydatków i dochodów, prezentuje także występowanie w poszczególnych latach nadwyżki lub deficytu operacyjnego, czyli różnicę pomiędzy dochodami, a wydatkami z budżetu Miasta. Wynik budżetu operacyjnego jednostki samorządu terytorialnego, ma bardzo istotne znaczenie poznawcze, ilustrujące czy jest ona w stanie pokryć wydatki bieżące dochodami bieżącymi. Jeśli występuje deficyt operacyjny oznacza to, iż wydatki realizowane są na poziomie przekraczającym możliwości finansowe samorządu. Wykonywanie zadań bieżących przez jednostkę, odbywa się w tym wypadku, kosztem sprzedaży jej majątku lub na skutek zaciągania nowych zobowiązań – taka sytuacja miała miejsce w roku 2014 oraz 2018 - kiedy to realizowano zadania inwestycyjne jedynie przy pomocy zaciąganych kredytów. W sytuacji nadwyżki operacyjnej jednostka ma możliwości finansowe na prowadzenie nowych inwestycji lub spłatę wcześniejszego zadłużenia.

Samorządy mają obowiązek bilansowania budżetu zarówno na etapie planowania, jak i wykonania, dlatego należy zauważyć w zestawieniu wyraźną nadwyżkę operacyjną w roku 2020, która nie mogła zostać wykorzystana, ponieważ jej głównym składnikiem są środki pozyskane z Regionalnego Funduszu Inwestycji Lokalnych na budowę hali sportowej

w kolejnych latach. W pozostałych analizowanych latach - 2015, 2016, 2017, 2019 - budżet wykonywany był z niewielką nadwyżką finansową, która wynikała z przesuwających się terminów realizacji na zadania inwestycyjne na kolejny rok.

Wykres 11. Realizacja zadań inwestycyjnych oraz źródła ich finansowania w Mieście Łaskarzew.

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu gminy i planów finansowych instytucji kultury za lata 2014-2021.

Miasto Łaskarzew w swoich obowiązkach ma również realizowanie zadań majątkowych, które polegają na finansowaniu inwestycji mających poprawiać jakość i komfort życia jego mieszkańców. Realizacja tego zadania, w przypadku Łaskarzewa, odbywała się przy użyciu różnych instrumentów finansowych (Wykres 11.). W latach 2014 oraz 2015 inwestycje realizowane były, tylko i wyłącznie, przy użyciu środków własnych samorządu oraz zaciąganych na tę potrzebę zobowiązań finansowych – pożyczek i kredytów. Rok 2016 jest pierwszym rokiem, w analizowanym okresie, gdzie pojawia się wsparcie środkami zewnętrznymi w formie dotacji i do tego roku wskaźnik zadłużenia Miasta się zmniejszał

i osiągnął najmniejszą wartość na przestrzeni analizowanych lat. W roku 2017, jak i 2018, zrealizowano inwestycje za łączną kwotę 5,7 mln złotych przy wykorzystaniu na ten cel tylko 896 tys. złotych z dofinansowań, a zaciągając zobowiązania finansowe na kwotę 4 mln złotych – w 2017 roku 1,5 mln zł, a w 2018 roku 2,5 mln zł. Wskutek czego, wskaźnik zadłużenia Miasta, z najniższego w 2016 roku poziomu wzrósł o 9,36 punktu procentowego do najwyższej wartości w analizowanym okresie. Kształtowanie budżetu w kolejnych latach musiało się skupić na spłacaniu zaciągniętych należności, tak aby poprawić kondycję finansową samorządu, a realizowanie zadań inwestycyjnych zostało uzależnione od pozyskiwanych funduszy zewnętrznych. Wynikiem takiej strategii było obniżenie poziomu zadłużenia, który w roku 2021 zbliżył się do najniższego poziomu z roku 2016. Pozyskano dofinansowanie na zadania, w łącznej liczbie 17,6 mln zł, w latach 2020 i 2021.

Miasto Łaskarzew w chwili obecnej swoją politykę budżetową będzie dostosować do aktualnej koniunktury krajowej i światowej, która wykazuje znaczny wzrost poziomu inflacji, co przekłada się na spowolnienie gospodarcze.

Tabela 14. Dochody podatkowe Miasta Łaskarzew w wybranych działach klasyfikacji budżetowej w latach 2014-2021.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PIT	2 661 508,00 zł	2 749 457,00 zł	2 883 108,00 zł	3 663 836,00 zł	3 798 735,00 zł	4 612 675,00 zł	4 299 661,00 zł	4 503 597,00 zł
CIT	136 489,63 zł	122 862,26 zł	170 233,03 zł	114 160,56 zł	113 197,56 zł	204 098,18 zł	215 617,64 zł	222 558,07 zł
podatek rolny	61 910,38 zł	74 825,93 zł	65 691,94 zł	81 888,71 zł	62 921,40 zł	64 112,07 zł	72 293,03 zł	71 886,57 zł
podatek od nieruchomości	1 144 009,59 zł	1 196 926,54 zł	1 173 532,28 zł	1 263 410,65 zł	1 263 153,04 zł	1 309 567,65 zł	1 536 455,57 zł	1 529 281,59 zł
podatek od środków transportowych	91 640,00 zł	93 804,20 zł	102 617,80 zł	106 842,00 zł	113 852,00 zł	108 349,00 zł	112 471,00 zł	97 357,00 zł
opłata targowa	124 501,00 zł	131 855,80 zł	124 946,60 zł	121 628,80 zł	122 895,60 zł	118 606,50 zł	100 636,60 zł	0,00 zł*
zezwolenie na sprzedaż alkoholu	73 673,02 zł	79 927,78 zł	83 660,85 zł	88 664,32 zł	86 111,95 zł	98 231,44 zł	116 095,59 zł	111 450,24 zł
podatek od czynności cywilnoprawnych	64 924,60 zł	64 450,60 zł	87 713,81 zł	85 522,55 zł	90 964,52 zł	88 050,17 zł	105 248,25 zł	113 986,75 zł
Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez JST na podstawie odrębnych ustaw	293 162,09 zł	300 440,19 zł	353 673,18 zł	417 294,14 zł	368 228,33 zł	694 266,38 zł	754 137,56 zł	1 266 612,57 zł

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu gminy i planów finansowych instytucji kultury za lata 2014-2021.

*w roku 2021 zawieszono pobieranie opłaty targowej.

Wśród dochodów budżetowych, najważniejszą rolę odgrywają dochody własne, które decydują o samodzielności finansowej jednostki. Zalicza się do nich, przede wszystkim, podatki i opłaty lokalne. Jest to o tyle ważne, że w przypadku tej kategorii dochodów, Miasto posiada kompetencje do wydawania uchwał, dzięki którym może decydować o stawkach podatkowych, wprowadzaniu ulg i zwolnień, umarzaniu należności, a także do przejmowania z nich wpływów. Dzięki dużemu zakresowi swobody, w kształtowaniu tych dochodów, jednostka może również oddziaływać na podmioty gospodarcze, które funkcjonują na danym terenie i jednocześnie stymulować lokalny rozwój.

Analizując dochody własne Miasta Łaskarzew, największe znaczenie w całym budżecie mają dochody pochodzące z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych. W badanym okresie zwiększały się one corocznie do najwyższego wyniku w roku 2019, co było przejawem polepszającej się sytuacji gospodarczej. Nieutrzymanie tendencji wzrostowej w roku 2020 było trendem ogólnopolskim, gdyż podyktowane zostało wydarzeniami związanymi z pandemią. Ostatni analizowany rok w zestawieniu zakończył się zwykłą rok do roku pozyskanej kwoty z podatku PIT, będąc pozytywnym sygnałem dla samorządu w kontekście planowania budżetu na kolejny rok. Wpływy z podatku od osób prawnych również charakteryzują się ustawicznym wzrostem, gdzie porównując sam początek analizowanego okresu do roku 2021, odnotowany jest 63% wzrost przychodów z tego tytułu. Świadczy to o rosnącym udziale przedsiębiorców prowadzących działalność w formie spółek w dochodach Miasta. Mając na uwadze typowo miejski i zwarty charakter Łaskarzewa oraz dużą lesistość w obrębie granic, samorząd co roku otrzymuje wsparcie w kwocie podatku rolnego, którego średnia wartość z analizowanych lat wynosi 69 441 zł.

W przypadku omawianych opłat lokalnych, Rada Miasta w drodze uchwały, określa co roku wysokość stawek. Wpływy z podatku od nieruchomości, mając na uwadze jego waloryzację z latami 2015, 2018, 2020 oraz 2021, kształtują się rokrocznie na podobnym poziomie. Podobna tendencja występuje w zakresie podatku od środków transportowych, jedynym zauważalnym sygnałem jest rok 2021, gdzie stawki podatku zostały zwaloryzowane o rekordową wartość 3,9%, a wpływy z tego tytułu zauważalnie do poprzednich okresów rozliczeniowych zmalały. Rosnące corocznie wpływy do budżetu Miasta Łaskarzew z tytułu zezwolenia na sprzedaż alkoholu są wskaźnikiem zarówno rosnących dochodów sklepów detalicznych na terenie jednostki, jednak wiążą się również z potencjalnym zwiększaniem się kosztów społeczno-ekonomicznych, wynikających z nadużywania alkoholu. Miasto Łaskarzew dzięki przyjęciu uchwały o poborze opłaty targowej rokrocznie notowała stałe wpływy z tego

tytułu, jednakże sytuacja pandemiczna roku 2020 oraz 2021 przyniosła zmiany na tym polu. Dodatkowo w roku 2021, zostało zawieszono pobieranie opłaty targowej, mając na celu wsparcie sprzedaży detalicznej, a rekompensata z tego tytułu była wypłacana na podstawie odniesienia wyników z roku 2019. Na wpływy z innych lokalnych opłat, pobieranych przez jednostkę samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw, składają się opłaty za wypisy ze studium uwarunkowań, decyzje o warunkach zabudowy, zajęcie pasa drogowego, lokalizacji celu publicznego oraz gospodarka odpadami. Ta ostatnia opłata i jej wzrost spowodowany został uchwalonymi w 2019 roku rozwiązaniami, które nakazały samorządom całkowite przebudowanie mechanizmu gospodarowania odpadami, wzrost opłaty środowiskowej, problemy z bilansowaniem się systemu odpadowego (ukrywanie konkretnej liczby mieszkańców danego gospodarstwa) oraz wzrost ilości produkowanych odpadów.

4. Środowisko

4.1. Zasoby przyrodnicze

Powierzchnia gruntów leśnych, na terenie Miasta Łaskarzew, wynosi 386 ha. Większość stanowią grunty należące do osób prywatnych - 379 ha (grunty leśne prywatne wspólnot gruntowych – 244 ha, grunty leśne prywatne – 134 ha), a jedynie 7 ha jest zarządzane przez Miasto. Lasami stanowiącymi własność Skarbu Państwa, na terenie Łaskarzewa, zarządza Państwowe Gospodarstwo Leśne – Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Garwolin. Wskaźnik lesistości na obszarze Miasta Łaskarzew, w 2021 roku, wyniósł 25,8%.

Lasy stanowią siedlisko dla większości dzikich gatunków roślin i zwierząt. Pełnią nie tylko istotną funkcję ekologiczną (ze względu na ich wpływ na klimat), ale także gospodarczą i społeczną. Wskaźnik lesistości w granicach Miasta Łaskarzew jest wartością ponadprzeciętną w skali kraju. Przeprowadzane są nowe nasadzenia drzew, w roku 2021 posadzono 200 sztuk nowego drzewostanu, przy pomocy programów dotacyjnych obejmujących kompleksowe wsparcie dla pielęgnacji zieleni miejskiej. W środowisku przyrodniczym Łaskarzewa ważną rolę odgrywa zieleń urządzona. W obrębie Miasta zieleń urządzoną stanowią: cmentarze, Park Małpi Gaj, Park Alejki, Park Mały Rynek, tężnia solankowa wraz z ogrodem halofitów, zieleń przydrożna, większe kompleksy ogrodów przydomowych oraz zieleń osiedlowa.

W przydomowych ogrodach występują gatunki introdukowane. Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej w 2021 roku stanowiły łącznie 5,12 ha ogólnej powierzchni Miasta. W okresie 2019-2022 na terenie Miasta utworzono 3 nowe tereny zielone (róg ul. Dąbrowskiej i Strażackiej, róg ul. Garwolińskiej i ks. Ściegiennego, róg ul. Garwolińskiej i Solidarności). Na tak zwanym Małym Rynku powstała Otwarta Strefa Aktywności i ścieżka edukacyjno-przyrodnicza. Dokonano także przebudowy ul. Rynek Mały. Na Rynku Dużym powstała tężnia solankowa i ogród halofitów.

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody, prowadzonym przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska, w Mieście Łaskarzew znajduje się 1 pomnik przyrody, wieloobiektowy (PL.ZIPOP.1393.PP.1403021.232). Jest to grupa drzew – 2 lipy drobnolistne (*Tilia cordata*), które znajdują się na terenie cmentarza parafialnego w Łaskarzewie. Na terenie miasta nie występują powierzchniowe obszary chronione takie jak: parki narodowe, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu czy obszary Natura 2000.

4.2. Wody powierzchniowe i podziemne

Stosunki wodne, ilość i jakość zbiorników i cieków wodnych, są podstawowymi czynnikami kształtującymi warunki życia ludzi oraz zasoby środowiska naturalnego. Ma na nie wpływ wiele czynników, między innymi rzeźba terenu czy wielkość opadów, a obecnie także w dużej mierze działalność człowieka.

Głównym elementem sieci hydrograficznej Miasta Łaskarzew jest rzeka Promnik, której dolina poszerza się w stosunku do wcześniejszego przebiegu koryta rzecznej, dzięki czemu przepływa spokojniejszym nurtem. W dolinie rzecznej brak jest mokradeł i naturalnych zbiorników wód powierzchniowych. Rzeka na całej swojej długości nie jest obwałowana. Wzdłuż rzeki zachowały się liczne progi żelbetowe, m.in. w miejscowościach: Gończyce, Ostrożeń, Wola Łaskarzewska, Lewików, Wanaty. W Woli Łaskarzewskiej znajduje się jaz zasuwowy, a w samym Łaskarzewie – jaz szandorowy. Na lewym brzegu Promnika znajduje się zbiornik retencyjny, którego zadaniem jest przechwyt wód deszczowych. Miasto niemalże w całości znajduje się w zasięgu zlewni jednolitych części wód powierzchniowych RW20001925349 – Promnik, w obszarze dorzecza Wisły, w regionie wodnym Środkowej Wisły (Rysunek 3.). Niewielka część Miasta w północnej części pokrywa się z zlewnią jednolitych części wód powierzchniowych RW200017253692 - Dopływ spod Izdebna-Kolonii. Rzeki mają wyznaczone statusy rzek naturalnych (Tabela 15).

Tabela 15. Jednolite części wód na obszarze Miasta Łaskarzew.

Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Status	Monitorowanie	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
1	Promnik	PLRW20001925349	naturalna	tak	zagrożona
2	Dopływ spod Izdebna-Kolonii	PLRW200017253692	naturalna	nie	zagrożona

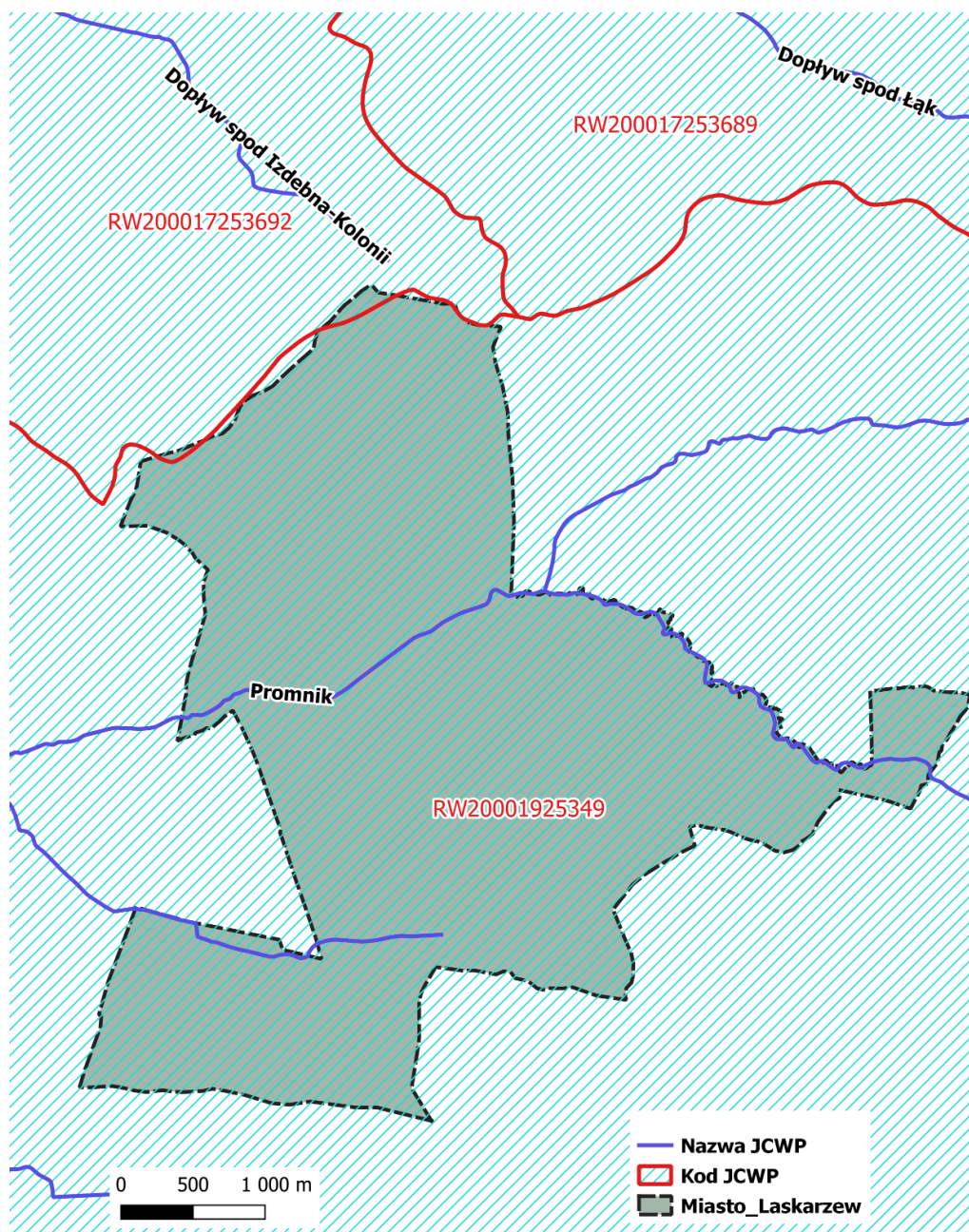
Źródło: Karta charakterystyki JCWP: <https://wody.isok.gov.pl/pdf/JCW/RW20001925349.pdf>,

Karta charakterystyki JCWP: <https://wody.isok.gov.pl/pdf/JCW/RW200017253692.pdf>.

Rysunek 3. Zasięg JCWP względem obszaru Miasta Łaskarzew.

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych z <https://wody.isok.gov.pl>.

Wyłącznie JCWP RW20001925349 – Promnik objęta jest monitoringiem, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Klasyfikacje jednolitych części wód powierzchniowych dokonuje się zgodnie z wytycznymi Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2021 poz. 1475). Zgodnie z raportem „Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021”, stan wód rzeki Promnik został oceniony jako zły (Tabela 16.).

Tabela 16. Ocena stanu monitorowanych JCWP na obszarze Miasta Łaskarzew.

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydro-morfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu JCWP
PLRW20001925349	Promnik	słaby	umiarkowany	poniżej dobrego	słaby	poniżej dobrego	zły

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu – tabela.

Obszar Miasta Łaskarzew, zgodnie z aktualnym podziałem na 172 JCWPd, w całości znajduje się na obszarze zbiornika wód podziemnych w Regionie Środkowej Wisły – JCWPd nr 66 (PLGW200066). Zgodnie z ostatnim „Raportem z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2019” opracowanym przez PIG-PIB Państwowa Służba Hydrogeologiczna, stan wód podziemny oceniono na dobry i nie jest zagrożony nieosiągnięciem celu środowiskowego (Tabela 17.).

Tabela 17. Ocena stanu JCWPd nr 66.

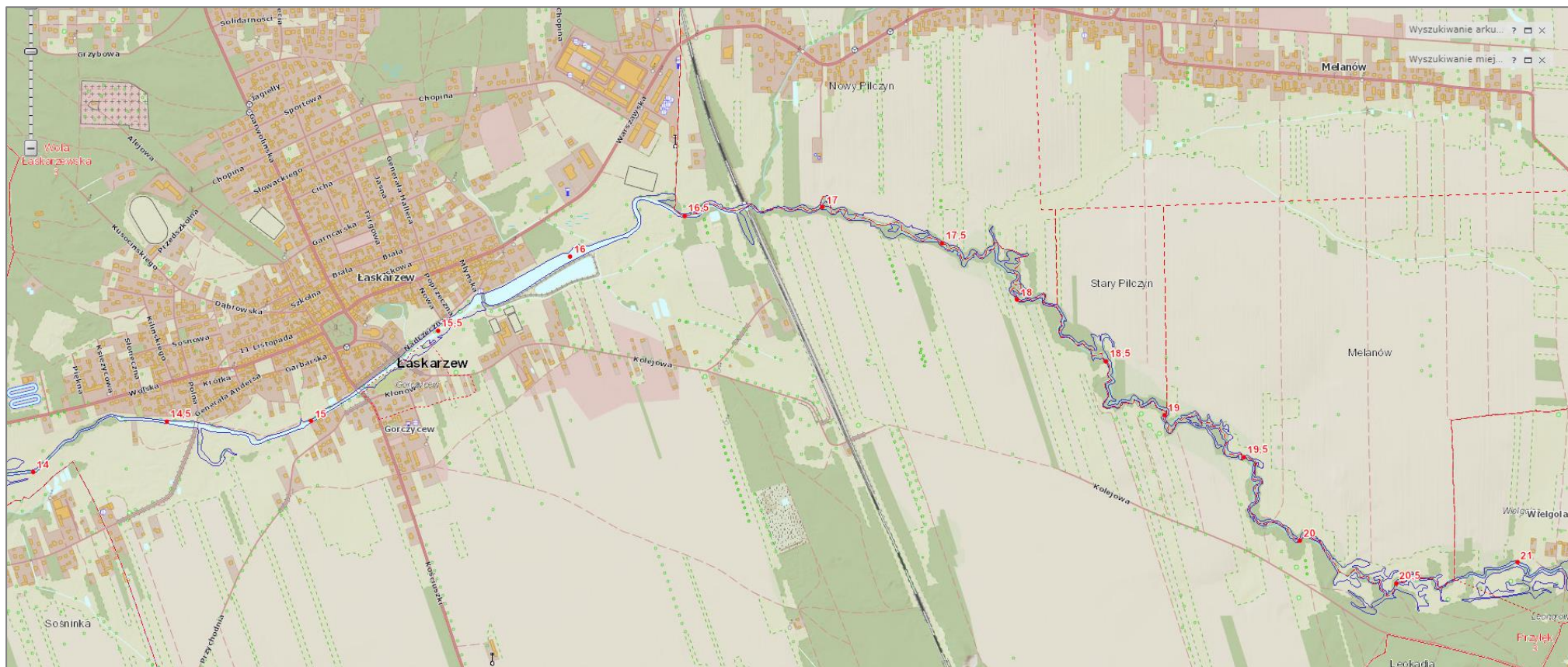
Nazwa dorzecza	Numer JCWPd	Numer UE JCWPd	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ogólna ocena stanu
Wisła	66	PLGW200066	dobry	dobry	dobry

Źródło: Raport o stanie jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach - Załącznik 20. Podsumowanie analizy oceny stanu JCWPd za rok 2019.

4.3. Zagrożenie powodzią

Zgodnie z „Koncepcją odprowadzania i racjonalnego zagospodarowania wód opadowych z terenu Miasta Łaskarzew”, występują obszary w zasięgu narażenia na niebezpieczeństwo powodzi rzecznej. Tereny narażone położone są na południe od ul. Wolskiej, ul. Andersa, ul. Garbarskiej oraz ul. Nadrzecznej w stronę rzeki Promnik. Na analizowanym obszarze występują zagrożenia wynikające z okresowego zalewania obszarów Miasta Łaskarzew wodami powodziowymi. Prawdopodobieństwo powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat) – Rysunek 4. W związku z tym Miasto musi prowadzić kompleksową działalność zabezpieczającą mieszkańców przed negatywnymi skutkami podtopień. W pierwszej kolejności przystąpiono do opracowania ww. Koncepcji w 2021 roku.

Rysunek 4. Wysokie prawdopodobieństwo powodzi - 10% (raz na 10 lat).

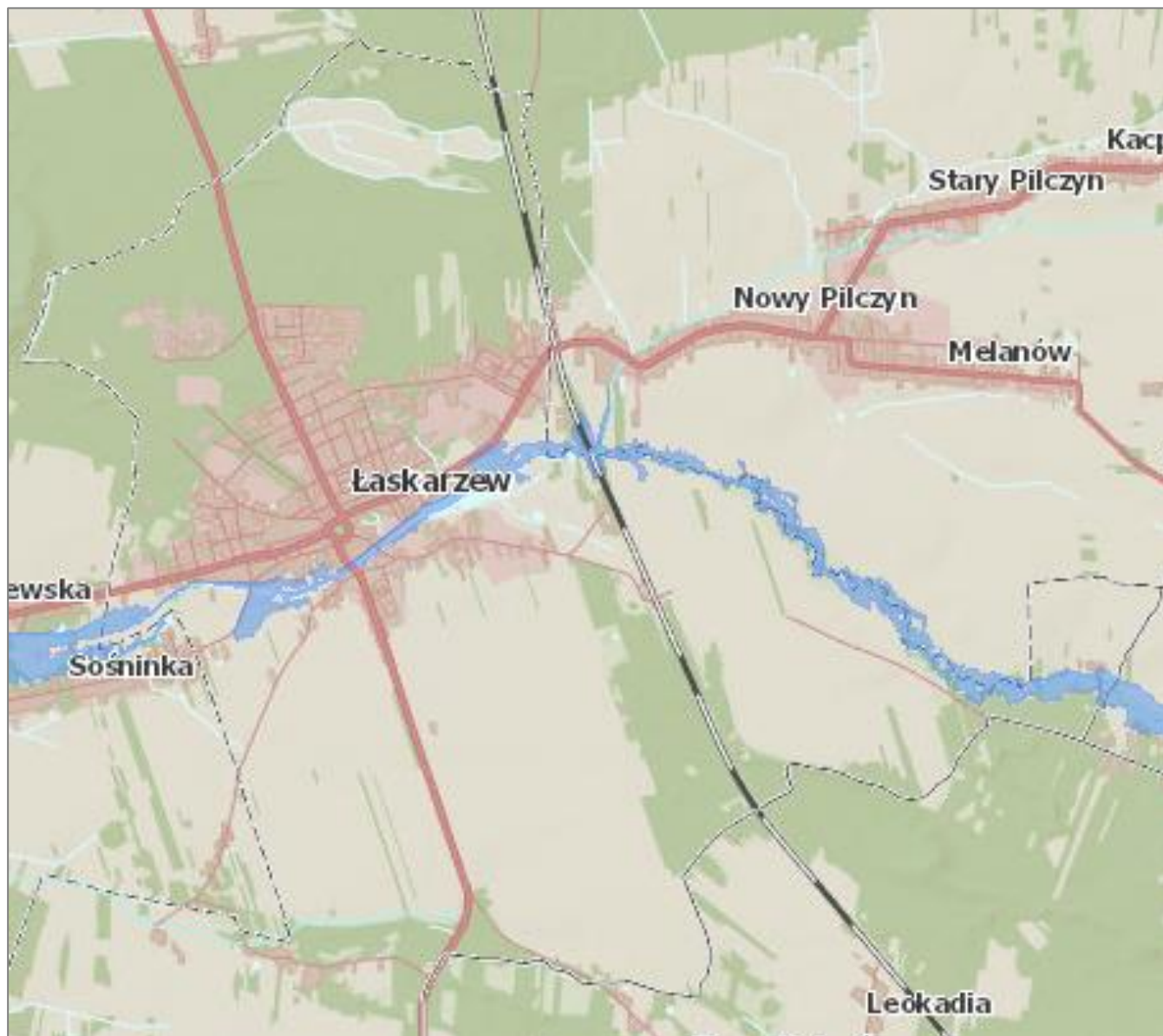
Legenda:

 - MRP 10%, potencjalne negatywne skutki dla życia i zdrowia ludzi oraz wartości potencjalnych strat powodziowych.

 - kilometraż rzeki

Źródło: Informatyczny System Osłony Kraju

Rysunek 5. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią - 1% (1 raz na 100 lat).

Legenda:

 - OSZP 1% z map zagrożenia powodziowego od strony rzeki.

Źródło: Informatyczny System Ochrony Kraju.

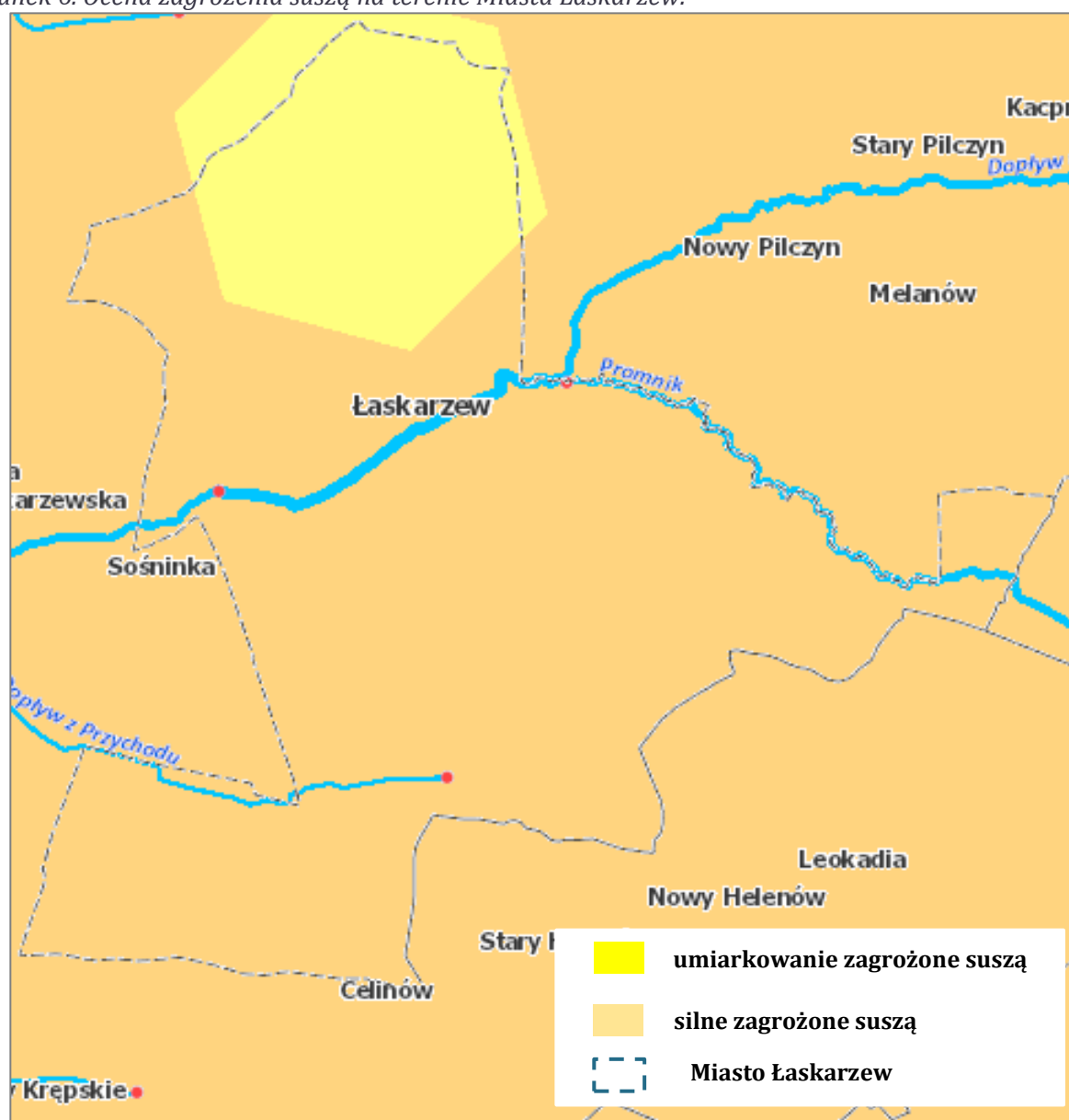
Tereny znajdujące się w ramach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określone mu zagospodarowaniu m.in. nie mogą naruszać ustaleń Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZPR) czy stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia czy środowiska oraz utrudniać zarządzania ryzykiem powodziowym. Aktualnie obowiązujące PZPR nie zawierają szczegółowych zapisów dotyczących obszaru Miasta Łaskarzew. W przypadku lokalizowania

na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, m.in. nowych obiektów budowlanych oraz gromadzenia ścieków niezbędne jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego.

Ze względu na położenie całego obszaru Miasta Łaskarzew w zlewni rzeki Wisły, istnieje również zagrożenie wystąpienia suszy (Rysunek 6). Z raportów monitoringu suszy IUNG-PIB w Puławach, niemalże co roku odnotowywano bilans wodny poniżej określonego dla poszczególnych gatunków lub grup roślin uprawnych oraz kategorii glebowych. Większość terenu Miasta Łaskarzew znajduje się w strefie oznaczonej jako silnie zagrożona suszą, północna część znajduje się w zasięgu strefy umiarkowanego zagrożenia suszą. Wyżej wymienione strefy uwzględniają łącznie zagrożenia suszą atmosferyczną, rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną.

Rysunek 6. Ocena zagrożenia suszą na terenie Miasta Łaskarzew.

Źródło: Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS), Informatyczny System Ostry Kraj.

Wskutek zwiększającego się zagrożenia suszą opracowywany jest obecnie Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Dokument ten wraz z planami gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, planami zarządzania ryzykiem powodziowym oraz planami utrzymania wód, przyczyni się do poprawy stanu gospodarki wodnej w Polsce.

PPSS jako dokument strategiczny dla gospodarowania wodami w Polsce, zostanie przyjęty w formie rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej. W Rządowym Centrum Legislacji pojawił się projekt rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy, który stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego, ujętego w art. 185 ust. 6 ustawy Prawo wodne. Zgodnie ze wskazaną delegacją ustawową, minister właściwy do spraw gospodarki wodnej został upoważniony do przyjęcia oraz aktualizacji, w drodze rozporządzenia, planu przeciwdziałania skutkom suszy, przy uwzględnieniu wytycznej w postaci kierowania się koniecznością zapobiegania skutkom suszy. Rozporządzenie stanowi przyjęcie po raz pierwszy Planu przeciwdziałania skutkom suszy, który został opracowany na okres 6 lat (2021-2027). Cele szczegółowe wyznaczone w PPSS to:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy;
- zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy;
- edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy;
- formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

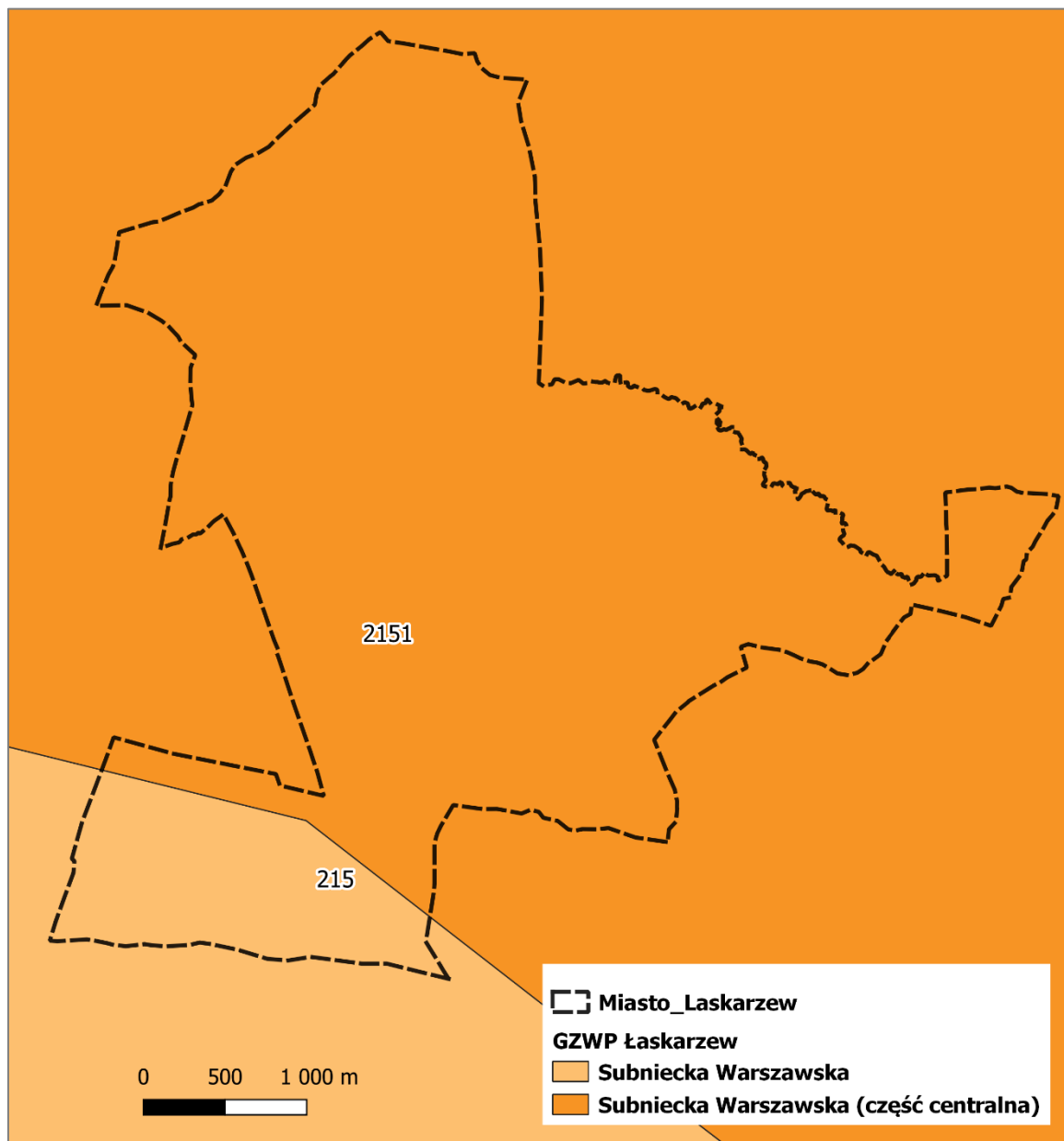
Plan w swoich załącznikach nie przewiduje zadań inwestycyjnych na terenie Miasta Łaskarzew, jednak zawiera katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy, gdzie dla jednostek samorządu terytorialnego przewidziano zadania o różnym priorytecie z zakresu retencji, działań formalnych oraz edukacji.

Teren Miasta Łaskarzew znajduje się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (dalej zwane GZWP) Subniecka Warszawska o numerze 215. Niemalże całość terenu znajduje się w jej wyodrębnionej części centralnej o numerze 2151, jedynie południowa część Miasta wychodzi poza granice części centralnej (Rysunek 7). GZWP stanowią najcenniejsze fragmenty jednostek hydrostrukturalnych i systemów wodonośnych, wymagające szczególnej ochrony stanu chemicznego i ilościowego wód podziemnych oraz kontroli zarządzania zasobami, z zachowaniem priorytetu dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia i zaspokojenia

niezbędnych potrzeb gospodarczych. GZWP nr 215 i nr 2151 są zbiornikami nieudokumentowanymi i słabo rozpoznanymi, głównie ze względu na wielkość i głębokie zaleganie. Należy do zbiorników w paśmie równinnym. Jest to paleogeńsko - neogeński zbiornik o ośrodku porowym leżący pod osadami czwartorzędowymi. Głębokość występowania sprawia, że jest mało wrażliwy na zanieczyszczenia z powierzchni terenu.

Rysunek 7. Obszar Miasta Łaskarzew w zasięgu Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Informatora Państwowej Służby Hydrologicznej – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce.

4.4. Gospodarka odpadami

Prawidłowa gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi wpisują się w zasady zrównoważonego rozwoju. Zasady funkcjonowania miejskiego systemu gospodarki odpadami komunalnymi określają szczegółowo akty prawa miejscowego. W gminie miejskiej Łaskarzew zbiórką odpadów objęte są wszystkie nieruchomości zamieszkałe.

Od mieszkańców miasta odbierana jest każda ilość odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Właściciele nieruchomości zobowiązani są do prowadzenia selektywnego zbierania odpadów.

Harmonogram, dotyczący terminów odbioru odpadów z terenu nieruchomości poszczególnych frakcji odpadów komunalnych oraz dane teleadresowe podmiotu odbierającego odpady komunalne (firma wywozowa), udostępniane są na stronie internetowej Urzędu Miasta Łaskarzew. Harmonogram uwzględnia odbiory odpadów wszystkich frakcji bezpośrednio z nieruchomości, w której zostały wytworzone. Odpady są gromadzone w sposób selektywny, tj. odpady zielone i biodegradowalne, szkło, papier, odpady zmieszane, metale i tworzywa sztuczne. Ponadto organizowane są odbiory odpadów wielkogabarytowych oraz elektrośmieci. Na terenie Miasta Łaskarzew działa jeden Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany przy Miejskim Targowisku.

Urząd Miasta Łaskarzew dnia 2 lutego 2022 roku na sesji Rady Miasta podjął uchwały mające wpływ na częstotliwość odbioru i zagospodarowanie odpadów komunalnych:

1. PSZOK - świadczył usługi raz na dwa miesiące – w miesiącach parzystych (luty, kwiecień, czerwiec, sierpień, październik, grudzień) w pierwszą sobotę danego miesiąca w godzinach od 7:00 do 16:00.
2. Zwiększyła się stawka zwolnienia właścicieli nieruchomości z tytułu kompostowania odpadów biodegradowalnych. Stawka zwolnienia wyniosła 5,00 zł od mieszkańca nieruchomości, na której będą kompostowane odpady biodegradowalne.
3. W roku 2022, nie była zorganizowana objazdowa zbiórka mebli, odpadów wielkogabarytowych, sprzętów elektrycznych i elektronicznych.

Powyższe zmiany z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi zostały wprowadzone w celu optymalizacji kosztów ponoszonych przez Miasto Łaskarzew na odbiór i zagospodarowanie odpadów oraz w trosce o dobro mieszkańców i powstrzymanie

zwiększenia stawki opłat za odpady. W 2022 wyłoniona z przetargu do obsługi Miasta Łaskarzewa w zakresie odbioru i zagospodarowania odpadów była firma EKOLIDER Garwolin.

Na podstawie sprawozdań Burmistrza za lata 2017-2021 z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi przeanalizowano odbiory odpadów oraz osiągnięte poziomy recyklingu i ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (Tabela 18.).

Tabela 18. Informacja o zebranych odpadach komunalnych z terenu Miasta Łaskarzew w latach 2017-2021.

Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów [Mg]				
	2017	2018	2019	2020	2021
Łączna masa odebranych odpadów komunalnych	742,432	758,470	829,271	1029,050	1002,820
Masa niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych	339,100	391,720	442,900	534,020	470,640
Masa recyklingowanych odpadów komunalnych	197,532	167,361	181,954	150,770	257,121
Osiągnięty poziom recyklingu	34,06 %	34,8 %	40 %	33,33 %	24,78 %
Wymagany poziom recyklingu	20,76 %	31 %	40 %	50 %	20 %
Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania	3,724%	7,75%	5,23%	0,62%	0,57%
Dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania	45%	40%	40%	35%	35%

Źródło: Sprawozdanie Burmistrza z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za lata 2017-2021.

Analiza sprawozdań, Burmistrza Miasta Łaskarzew z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi wskazują, że pomimo zmniejszającej się liczby mieszkańców, masa odbieranych odpadów nie maleje. W perspektywie lat 2017-2021 odnotowano wzrost masy odebranych odpadów o 34%. Stawia to przed samorządem konieczność podnoszenia opłat za wywóz odpadów, jak również dotowanie z budżetu miasta tego działania. Miasto musi również mieć na uwadze wymagany poziom recyklingu odpadów komunalnych, gdyż nieosiągnięcie wyznaczonych limitów jest zagrożone karami podczas kontroli przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska. Dotychczasowo wymagane poziomy recyklingu były osiągane, wyjątkiem jest rok 2020, w którym doszło do nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Zawieszono pobór kar od gmin, które nie uzyskały odpowiedniego poziomu recyklingu odpadów oraz określono na kolejne lata

mniej restrykcyjne poziomy. Z kolei pozytywnym wynikiem są osiągnięte poziomy ograniczania masy odpadów komunalnych, ulegających biodegradacji, przekazywanych do składowania, które w każdym z analizowanych lat były znacząco niższe niż dopuszczalne. Widoczna jest również duża zmiana w latach 2020 i 2021, kiedy to wprowadzone zostały stawki zwolnienia z tytułu kompostowania odpadów biodegradowalnych przez właścicieli nieruchomości. Na stronie internetowej Miasta Łaskarzew w sekcji „Strefa Mieszkańca” dostępne są wszelkie informacje dotyczące prawidłowej segregacji odpadów.

Miasto Łaskarzew realizuje w trybie ciągłym założenia Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032. W roku 2021 została przeprowadzona aktualizacja inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta Łaskarzew. Zgodnie z informacjami zawartymi w Programie w całej Gminie zinwentaryzowano 767,79 Mg wyrobów azbestowych. Harmonogram usuwania azbestu podzielony został na 2 etapy, tj. I etap do końca 2022 roku (zakłada się usunięcie 69,615 Mg zinwentaryzowanych wyrobów w pierwszym stopniu pilności) oraz II etap na lata 2023-2032, tj. demontaż i utylizacja pozostałych wyrobów w drugim i trzecim stopniu pilności. Urząd Miasta na bieżąco prowadzi nabór wniosków od mieszkańców o dofinansowanie do usuwania wyrobów azbestowych. W latach 2018-2021 łącznie usunięto 140,064 Mg wyrobów azbestowych. Całkowity koszt zadania wyniósł 42 592,62 zł, z czego kwota dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie wyniosła 32 716,76 zł.

4.5. Powietrze atmosferyczne

Na obszarze Miasta Łaskarzew nie funkcjonuje scentralizowany system ciepłowniczy. Budynki na terenie Miasta zaopatrywane są w ciepło, na potrzeby centralnego ogrzewania, wentylacji oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej, z lokalnych kotłowni.

W kotłowniach wykorzystywane są różnego rodzaju nośniki energii, z przewagą węgla kamiennego. Powoduje to zwłaszcza w okresie grzewczym zwiększenie emisji dwutlenku węgla do atmosfery, co z kolei skutkuje podwyższonym poziomem zanieczyszczenia powietrza.

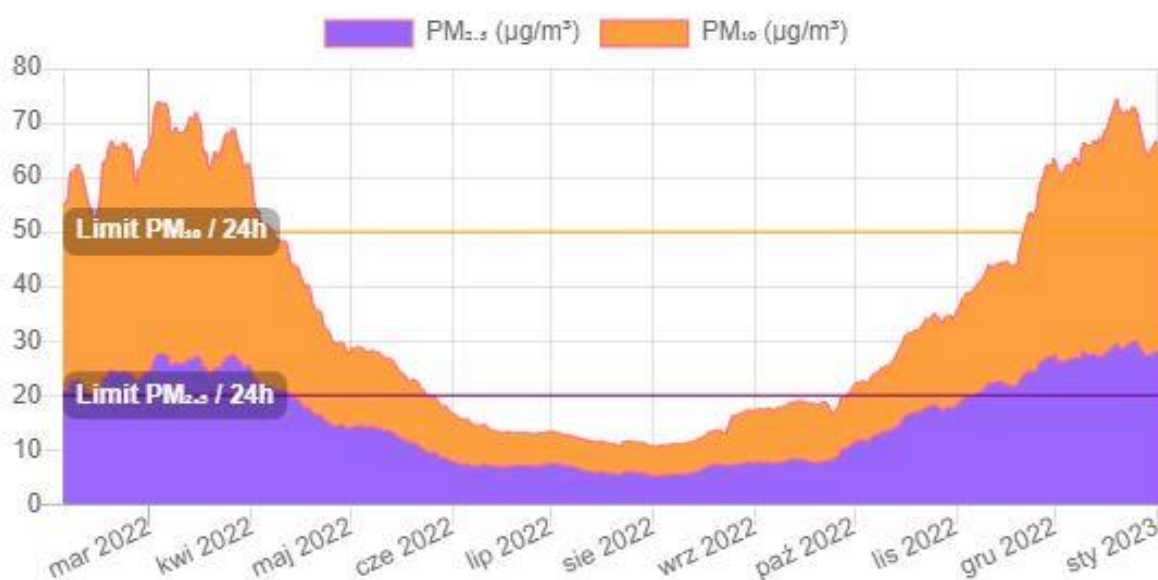

Obszar Miasta Łaskarzew został objęty społeczną siecią monitoringu jakości powietrza - Pajęczyna Antysmogowa Łaskarzew. Rozmieszczone w mieście czujniki monitorują 5 parametrów powietrza (PM2.5, PM10, temperaturę, wilgotność względną i ciśnienie atmosferyczne). Inicjatywa realizowana przy zaangażowaniu wolontariuszy, ma na celu

podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców Łaskarzewa. Inicjatywa została dofinansowana w ramach projektu Mazowsze Lokalnie, a wsparcia udzieliło jej Stowarzyszenie Centrum Integracyjno-Animacyjne. Zasadność działań przedstawiona została na wykresie 12. poniżej, który obrazuje nasilenie problemu zanieczyszczenia powietrza w okresie grzewczym. Urząd Miasta na postawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, powinien corocznie przeprowadzić 25 kontroli przestrzegania uchwały antysmogowej oraz zakazu spalania odpadów i pozostałości roślinnych. Kontrola powinna dotyczyć w szczególności wykorzystywanego źródła ciepła i stosowanego paliwa lub popiołów paleniskowych

Wykres 12. Stężenie pyłu PM_{2.5} i PM₁₀ w roku 2022 dla wybranego czujnika na terenie Miasta Łaskarzew.

Źródło: <https://laskarzew.aqi.eco/pl>.

Postępująca degradacja środowiska naturalnego wymusza konieczność pozyskiwania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych. Obecnie na terenie Miasta instalacje OZE wykorzystywane są w niewielkim stopniu. W ramach działań przeprowadzono inwentaryzację indywidualnych źródeł ciepła we wszystkich budynkach na terenie Miasta, w celu zweryfikowania ilości instalacji grzewczych niespełniających wymogów uchwały antysmogowej.

5. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Wdrażanie polityki przestrzennej Miasta Łaskarzew wykonywane jest poprzez Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Obowiązujący dokument dla Miasta Łaskarzew został przyjęty uchwałą nr XXVII/125/00 Rady Miasta Łaskarzew z dnia 29 grudnia 2000 r. Schematyczny obraz przestrzenny Miasta wzdłuż osi północ - południe przedstawia się następująco:

- pasmo obszarów leśnych,
- pasmo obszarów zabudowanych,
- pasmo obszaru doliny rzeki Promnik,
- pasmo obszarów zabudowanych,
- pasmo obszarów upraw rolnych.

Strukturę tą przecina po środku krzyżowy układ dróg powiatowych, z rynkiem w miejscu przecięcia. Obraz przestrzenny dopełnia, po wschodniej stronie Miasta, linia kolejowa nr 7 o kierunku północ – południe. Również w tej części jednostki znajduje się uprzemysłowiony teren, na którego obszarze funkcjonują największe zakłady produkcyjne. Miasto Łaskarzew jest lokalnym centrum usługowo-administracyjnym dla okolicznych miejscowości wchodzących w skład gminy wiejskiej Łaskarzew, Maciejowic, Górzna i Garwolina.

Struktura użytkowania gruntów kształtuje się następująco:

Tabela 19. Struktura użytkowania gruntów.

Grunty	Powierzchnia (ha)
Grunty orne	732
Lasy	384
Łąki trwałe	98
Drogi	69
Tereny mieszkalne	68
Pastwiska trwałe	64
Koleje	21
Inne tereny zabudowane	20
Grunty zadrzewione i zakrzewione	20
Grunty rolne zabudowane	18
Tereny przemysłowe	11
Zurbanizowane tereny niezabudowane	11
Wody płynące	8
Grunty pod rowami	4
Nieużytki	4
Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	1
Tereny różne	1
Sady	1

Źródło: Dane z UM.

Główną strukturę Miasta stanowi strefa mieszkaniowa, o funkcji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w centrum jednostki odznacza się ona dużą zwartością – wzdłuż ulic Warszawskiej, Wolskiej, Piaskowej, 11 Listopada czy Garwolińskiej wejścia do budynków znajdują się bezpośrednio przy chodniku. W miarę oddalania się od głównych ciągów komunikacyjnych zabudowa jest bardziej rozproszona z zachowaniem przestrzeni biologicznie czynnej. Ze zwięzłego układu urbanistycznego Miasta wyróżnia się teren Osiedla Ogrody, który jest zlokalizowany w północno-zachodniej części. Jest obszarem łączącym funkcje mieszkaniowe, jak i rekreacyjne, poprzez swoje położenie bezpośrednio w środku obszaru leśnego będącego własnością osób prywatnych i Nadleśnictwa Garwolin. W południowej części obszaru Miasta, przy ulicy Przychód, zlokalizowane jest duże skupisko gospodarstw rolnych specjalizujących się w hodowli bydła oraz uprawie zbóż. Kierując się zasadami kształtowania ładu przestrzennego, cały obszar Miasta Łaskarzew w granicach administracyjnych, powinien być objęty opracowaniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W przypadku obszaru, na którym brakuje miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, wydawana jest na wniosek zainteresowanego, decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu przez Burmistrza Miasta Łaskarzew, po spełnieniu przesłanek zawartych Art. 61. ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Akt ten występuje w dwóch formach w zależności od rodzaju planowanej inwestycji: decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego (np. sieci: wodociągowej, kanalizacyjnej, elektroenergetycznej lub gazowej) oraz decyzji o warunkach zabudowy (budowa obiektu budowlanego lub wykonanie innych robót budowlanych). W latach 2018-2021 wpływały wnioski o wydanie decyzji o warunkach zabudowy w następujących ilościach (Tabela 20.) poniżej.

Tabela 20. Ilość decyzji o warunkach zabudowy w latach 2018-2021.

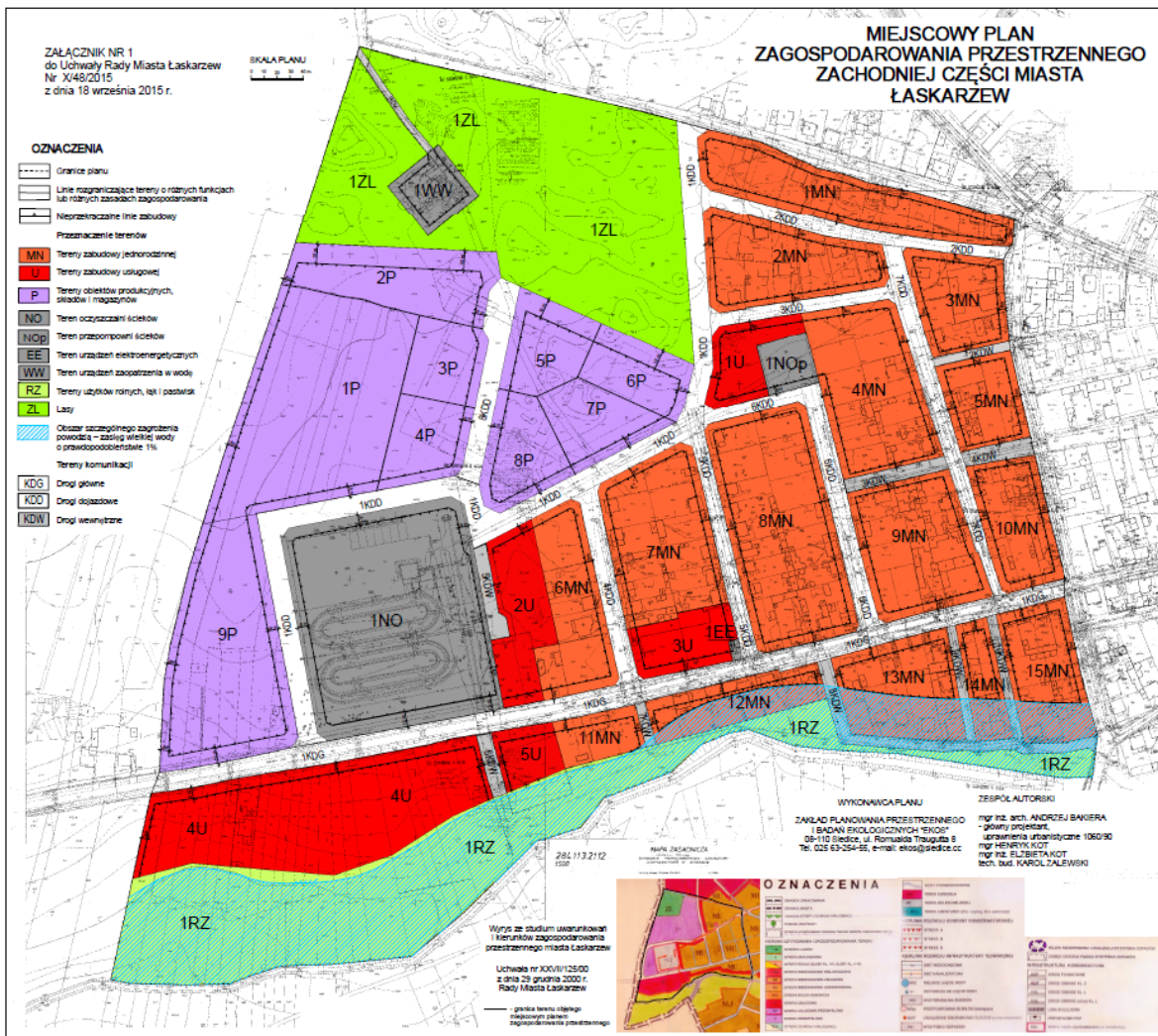
	2018	2019	2020	2021
decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego				
pozytywne	5	5	4	12
odmowy	1	0	0	0
decyzje o warunkach zabudowy				
zabudowa mieszkaniowa	11	10	18	8
zabudowa usługowa	3	5	2	3
zabudowa inna	2	3	5	6

Źródło: Raport o stanie Miasta Łaskarzew za lata 2018-2021.

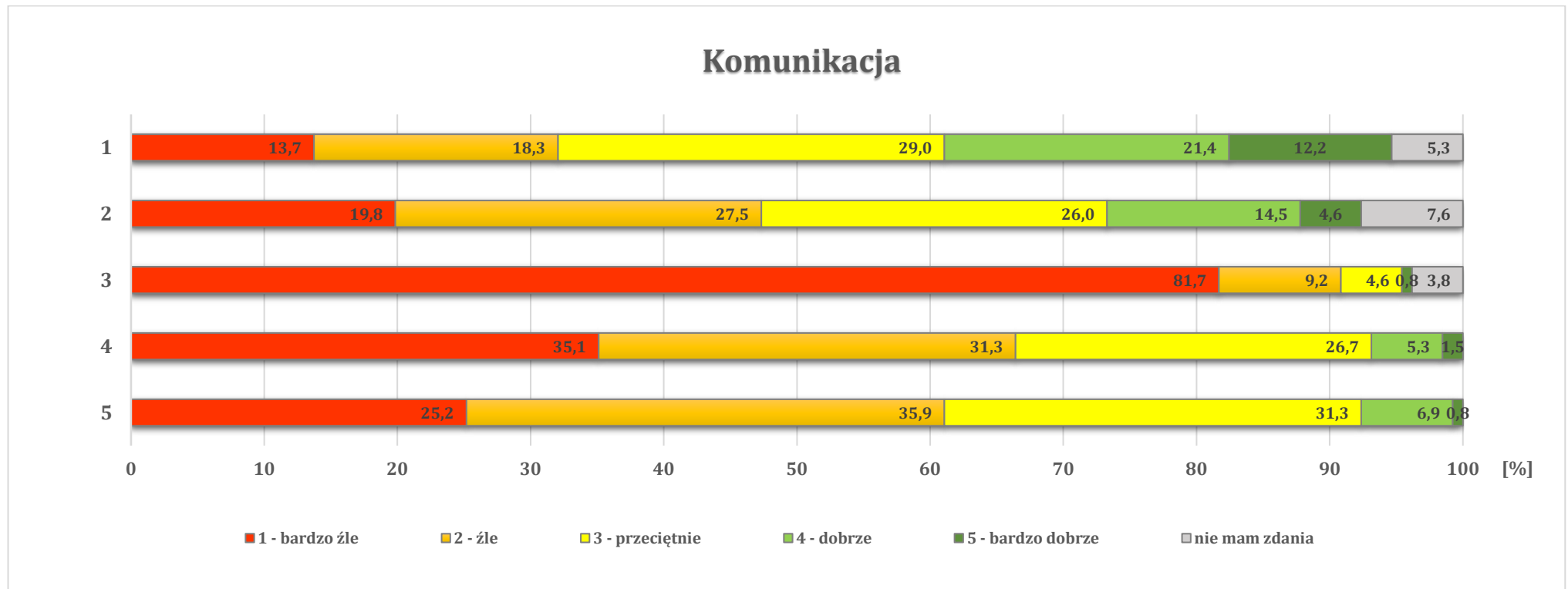
Obecnie jedynie zachodnia strona miasta pokryta jest tym dokumentem planistycznym na drodze uchwały numer X/48/2015 Rady Miasta Łaskarzew z dnia 18 września 2015 r. W związku z niewielką liczbą wolnych miejsc na pochówki na terenie użytkowanego cmentarza uchwałą z 04 lutego 2015 roku przystąpiono do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu cmentarza w Łaskarzewie ze strefą sanitarną. Plan miejscowy przyjęto uchwałą Rady Miasta Łaskarzew dnia 29 listopada 2017 r. jednak w ramach rozstrzygnięcia nadzorczego Wojewody Mazowieckiego z dnia 02 stycznia 2018 roku została stwierdzona nieważność w/w uchwały.

Rysunek 8. Mapa MPZP zachodniej części Miasta Łaskarzew.

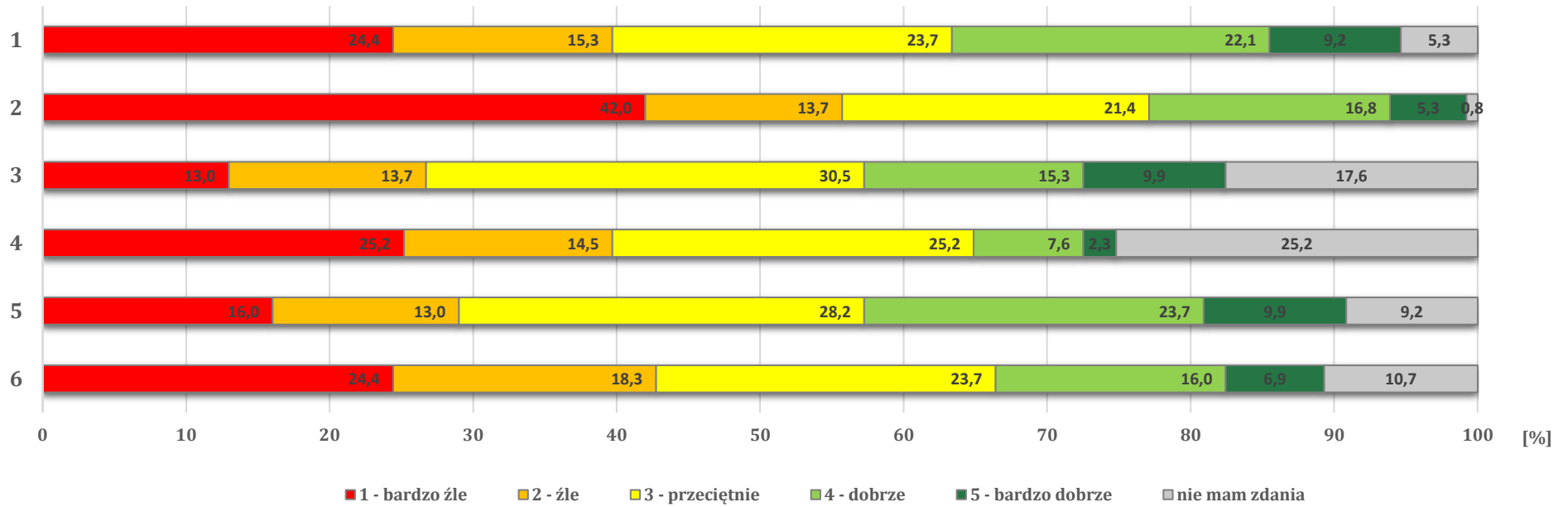

Załącznik 1. Szczegółowe zestawienie wyników badań ankietowych.

1	Liczba przystanków autobusowych
2	Połączenia komunikacyjne wychodzące poza miasto
3	Drogi rowerowe
4	Jakość infrastruktury technicznej - ścieżki, pobocza, chodniki
5	Jakość infrastruktury technicznej - drogi

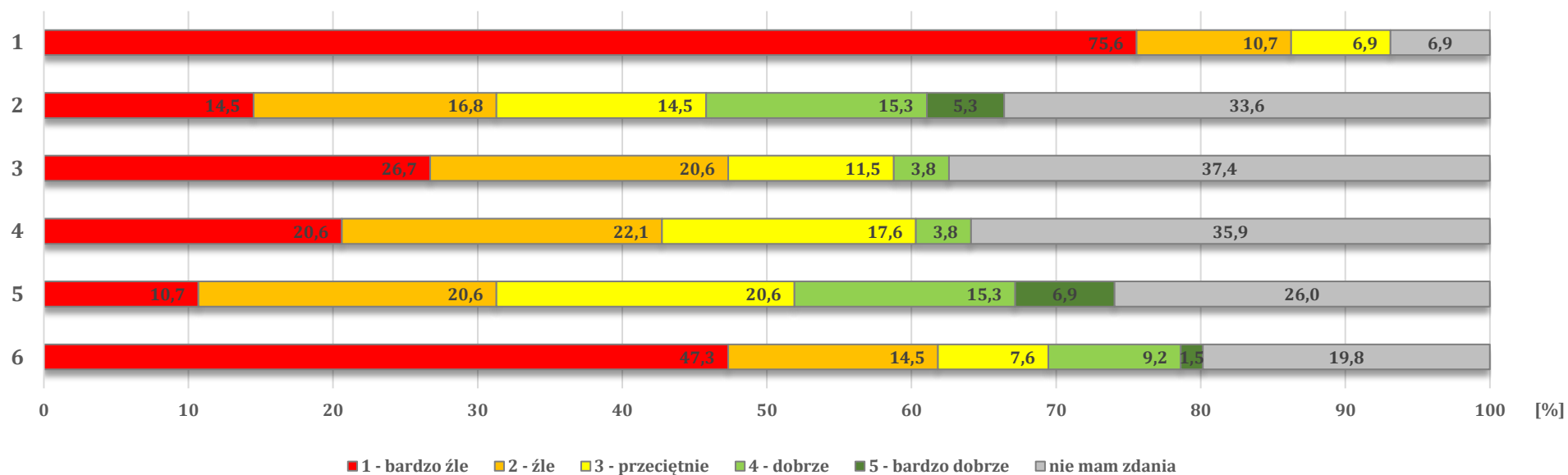
Infrastruktura

1	Dostęp do sieci internet
2	Oświetlenie ulic i miejsc publicznych
3	Dostęp do sieci gazowej
4	Jakość infrastruktury technicznej- sieć melioracyjna
5	Jakość infrastruktury technicznej - sieć wodociągowa
6	Jakość infrastruktury technicznej - sieć kanalizacyjna

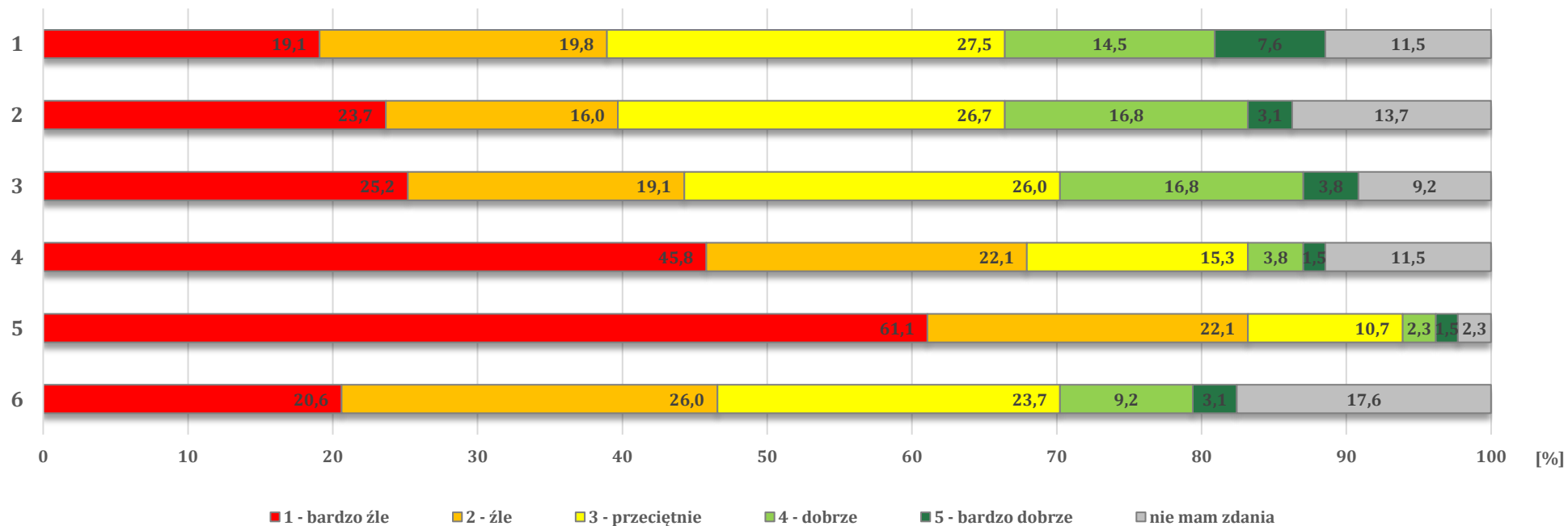

Społeczeństwo cz. I

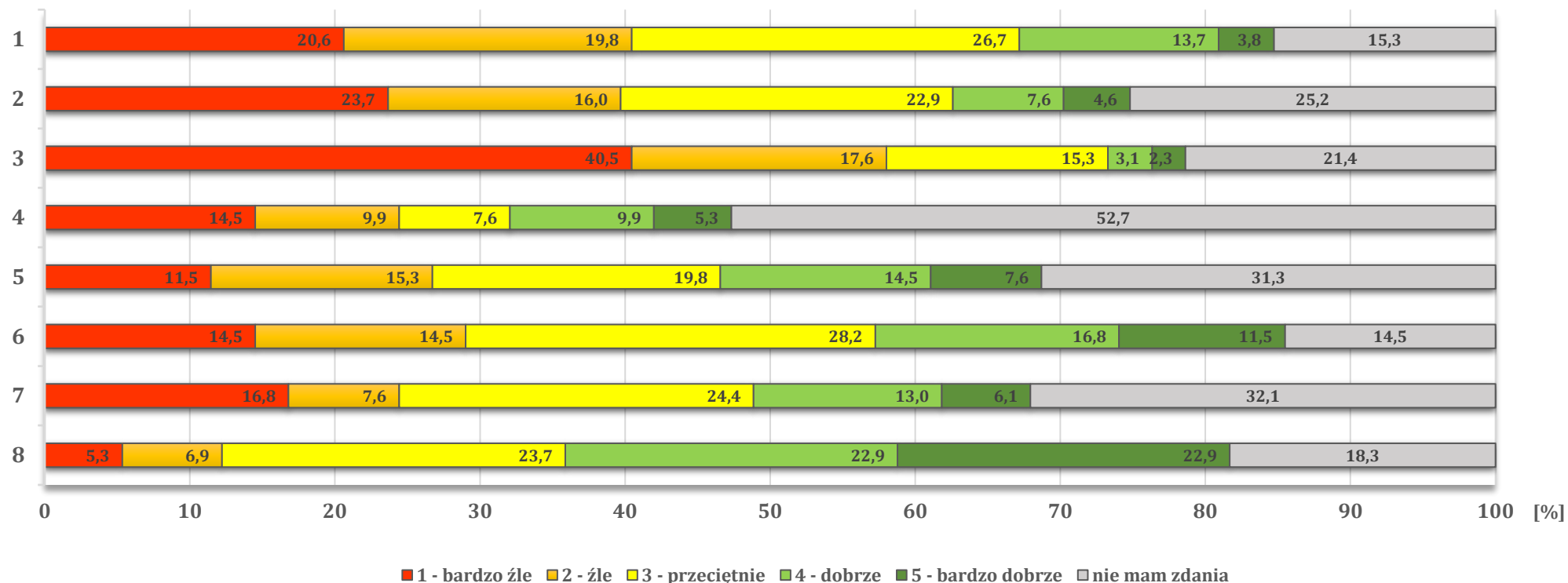
1	Działania mające na celu zatrzymanie emigracji młodych osób
2	Działania i kontakt z miejskim ośrodkiem pomocy społecznej
3	Dostęp do miejsc opieki nad osobami z niepełnosprawnościami
4	Wsparcie osób niesamodzielnych (np. opieka w miejscu zamieszkania, wsparcie rehabilitanta itd.)
5	Wsparcie osób starszych (np. zajęcia dodatkowe, imprezy tematyczne itd.)
6	Dostęp do miejsc opieki nad dziećmi do lat 3

Społeczeństwo cz. II

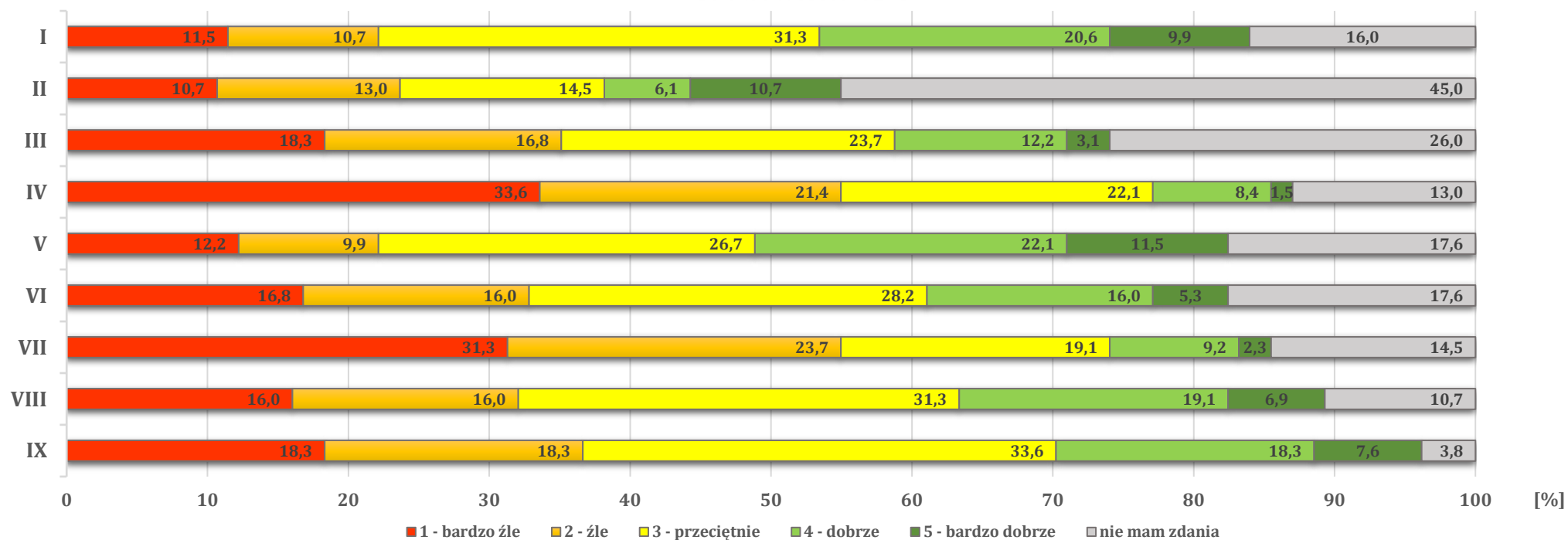
1	Jakość świadczonych usług przez pracowników Urzędu Miejskiego
2	Dostępność usług samorządowych - godziny otwarcia, dostęp do druków urzędowych zdalnie
3	Dostęp do informacji na temat działań podejmowanych przez Urząd Miasta
4	Możliwość decydowania o przyszłości rozwoju Miasta Łaskarzew (np. możliwość uczestnictwa w konsultacjach społecznych)
5	Możliwość atrakcyjnego spędzania czasu wolnego w Mieście Łaskarzew
6	Możliwość czynnego uczestnictwa w działaniach społecznych (m.in. w organizacjach społecznych)

Edukacja

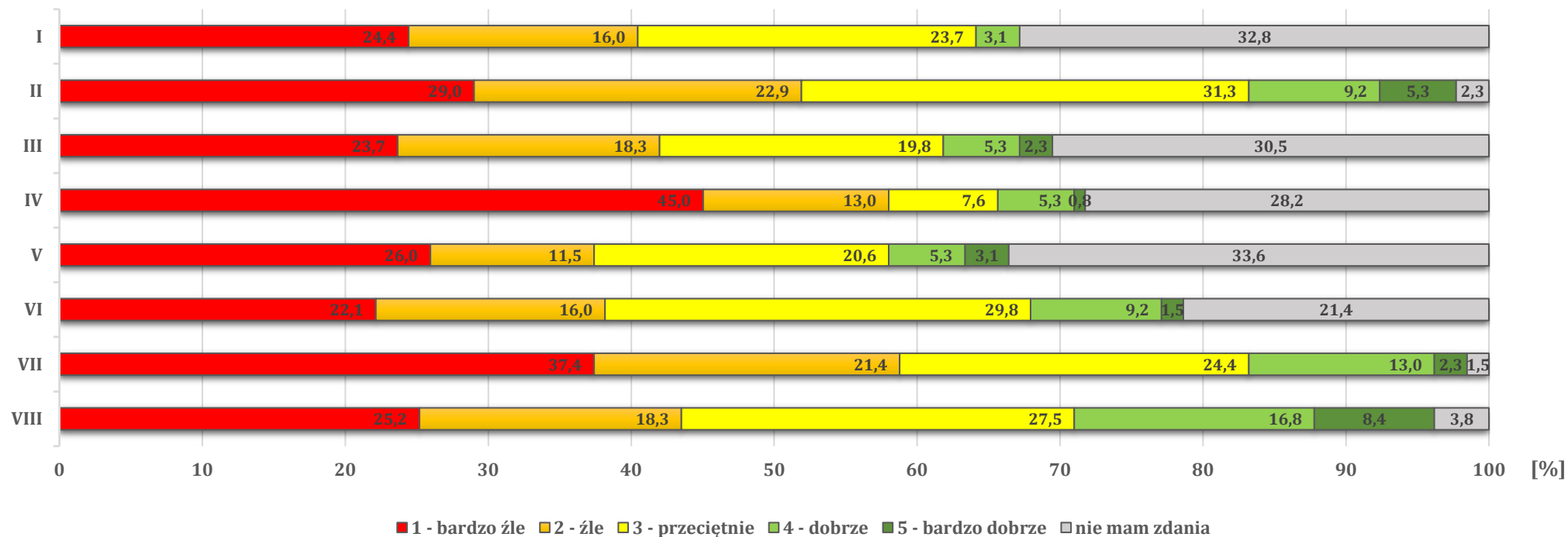
1	Stan infrastruktury obiektów szkolnych
2	Jakość wyposażenia placówek naukowych
3	Dostęp do edukacji pozaszkolnej (np. pracownie techniczne, plastyczne, laboratoria, punkty edukacyjne, edukacja senioralna)
4	Dostęp do zajęć dodatkowych w szkole średniej
5	Dostęp do zajęć dodatkowych w szkołach podstawowych
6	Jakość nauczania w szkołach
7	Dostęp do zajęć dodatkowych dla dzieci w wieku przedszkolnym
8	Dostęp do edukacji przedszkolnej

Środowisko cz. I

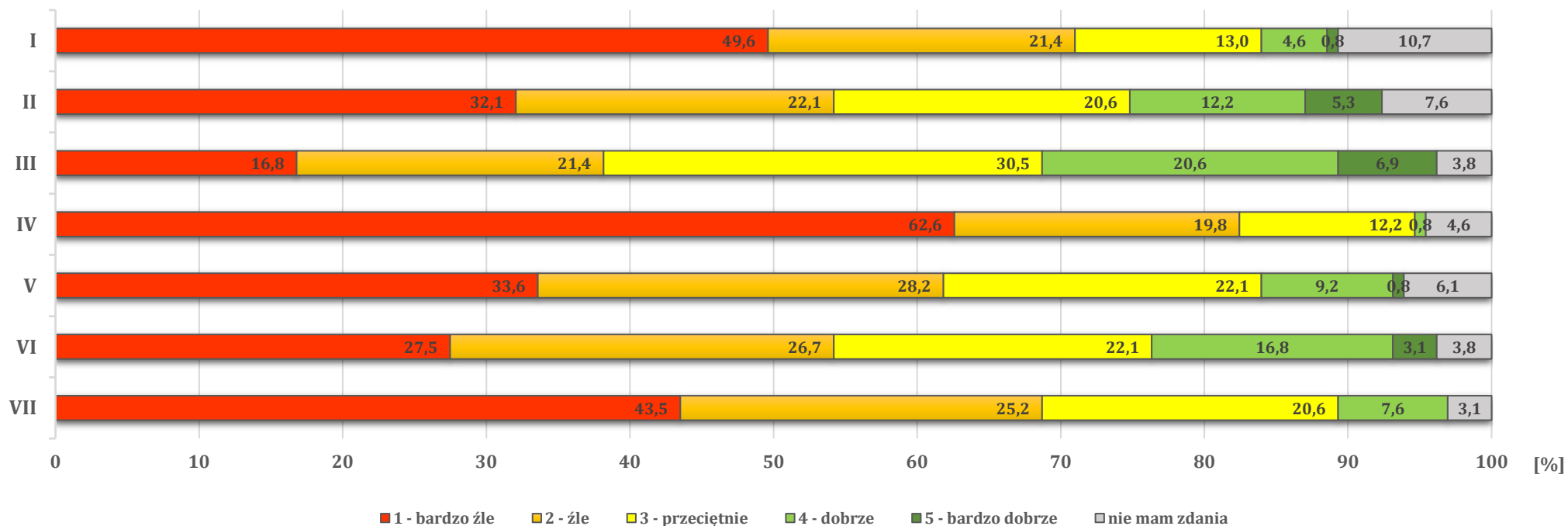
I	Odczuwalny poziom hałasu w mieście
II	Likwidacja azbestu i wyrobów zawierających azbest
III	Dbłość mieszkańców o właściwy odbiór nieczystości z szamb i przydomowych oczyszczalni
IV	Stan urządzeń wodnych (np. rowów, kanałów, zbiorników)
V	Dostępność do infrastruktury wodociągowej
VI	Dostępność do infrastruktury kanalizacyjnej
VII	Likwidacja i przeciwdziałanie nielegalnemu składowaniu odpadów komunalnych
VIII	Organizacja segregacji odpadów
IX	Wywóz śmieci (np. częstotliwość)

Środowisko cz. II

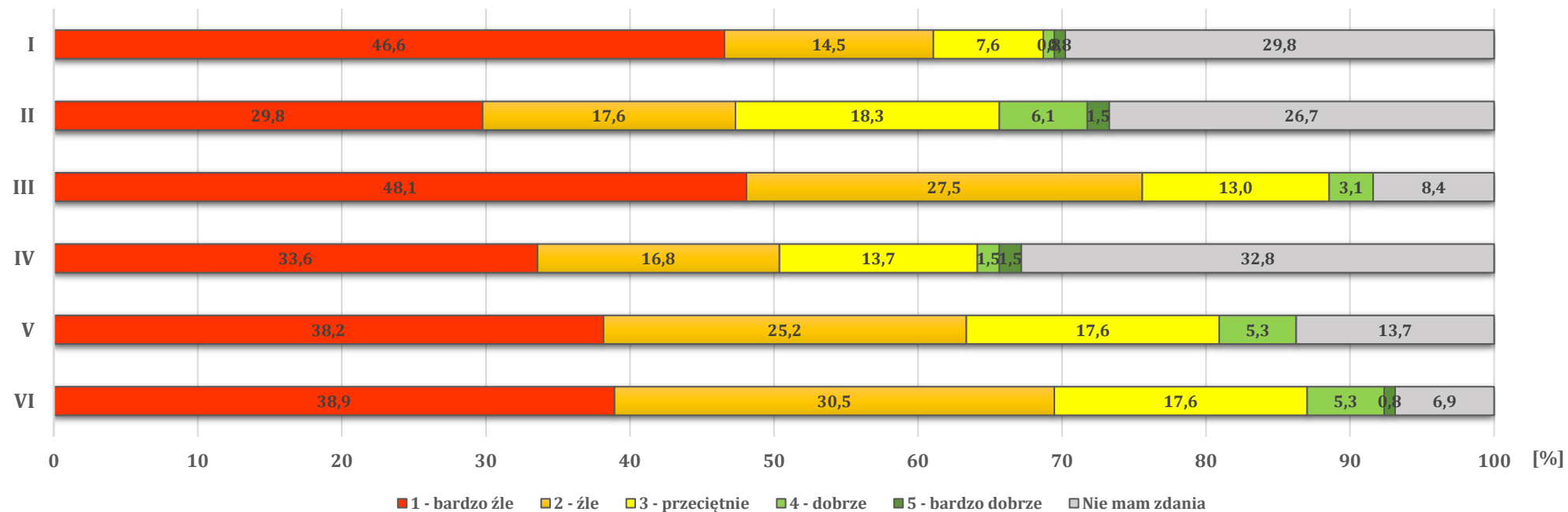
I	Działań z obszaru małej retencji wody
II	Pielęgnacja i utrzymanie zieleni (np. drzewa przy drogach, zakrzaczenia)
III	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii - fotowoltaiki, kolektorów słonecznych, pomp ciepła
IV	Ocena działań dotyczących bezdomności zwierząt
V	Wsparcie przy wymianie kotłów i pieców
VI	Działania z zakresu edukacji ekologicznej wśród dzieci i dorosłych
VII	Czystość powietrza (odczuwalna)
VIII	Powierzchnia dostępnych terenów zielonych/rekreacyjnych

Kultura i sport

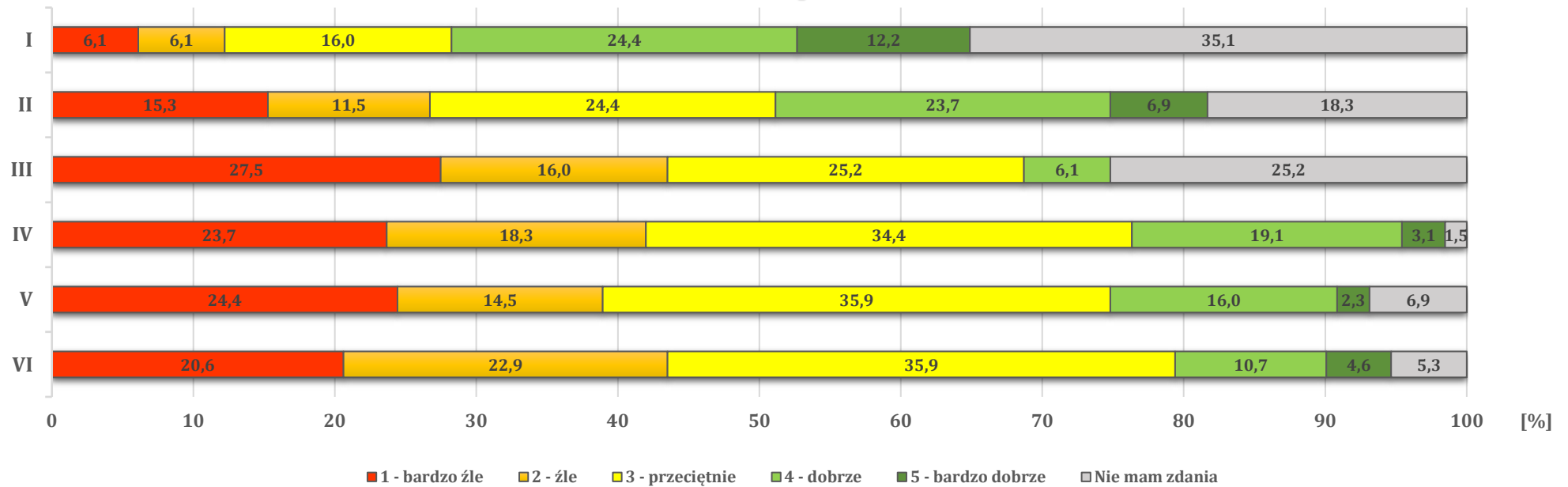
I	Stan infrastruktury sportowej w obiektach szkolnych
II	Rozpoznawalność Miasta Łaskarzew poza jej granicami
III	Promowanie i upowszechnianie historii Miasta
IV	Stopień rozwoju usług/atrakcji turystycznych
V	Oferta wydarzeń kulturalnych
VI	Organizacja wydarzeń oraz imprez na terenie Miasta Łaskarzew
VII	Stopień rozwoju miejsc sportowo-rekreacyjnych w Mieście Łaskarzew

Gospodarka

I	Aktywizacja osób bezrobotnych
II	Możliwość znalezienia pracownika z odpowiednimi kwalifikacjami zawodowymi
III	Możliwość zatrudnienia i rozwoju zawodowego
IV	Wsparcie lokalnych przedsiębiorców
V	Dostępność terenów inwestycyjnych
VI	Atrakcyjność gospodarcza miasta Łaskarzew

Zdrowie i bezpieczeństwo

I	Wyposażenie Ochotniczych Straży Pożarnych
II	Szybkość reakcji służb na wezwanie (pogotowie ratunkowe, policja, staż pożarna)
III	Bezpieczeństwo w razie wystąpienia poważnych awarii oraz klęsk żywiołowych
IV	Bezpieczeństwo w ruchu drogowym
V	Bezpieczeństwo publiczne
VI	Dostępność usług medycznych